

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

Hirdetések:

= Megállapodás szerint. =

Nyilttér soronként 1 K.

Kéziratokat

nem küldünk vissza

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

A kiegyezés.

Hogy milyen nagy érdekek fűződnek az Ausztriával való kiegyezéshez, bizonyítja az a nagy érdeklődés, amellyel a tárgyalások végét az egész országban lesték. A legszélső periferiákon is várva-várták a hírt, hogy mi születik a két kormány alkudozásából. Meg tud-e egyezni a két fél, vagy végleg szakítanunk kell-e azzal a gondolattal is, hogy békeességben megférjünk Ausztriával.

Az a bizonytalanság, amely a kiegyezés sorsa felett lebegett, feldulta egész közgazdasági életünket. A vállalkozási kedv megbénult, a hitel megrágult s a külföld bizalmatlanul viselte magát minden vállalatunk iránt. A tőke tartózkodó volt s alig mozdult valamit az üzleti és forgalmi élet.

A bizonytalanság rossz konjunktura, amelyet tisztelt szomszédaink ellenünk igyekeztek kihasználni. Szerencsére államférfaink álltak a szép törekvés elé s a baj nem fajult krízissé. Most pedig, hogy végre megszületett a kiegyezés, alapos lehet a reményünk, hogy közgazdasági életünk új lüktetésnek indul.

Azzal azonban tisztában kell lenni fent és alant, hogy ez a kiegyezés az utolsó aktusa az Ausztriával való gazdasági közösségnek s ezt is a kényszerűség szülte. A közvélemény az önálló gazdasági berendezkedést sürgeti és azt követeli, hogy azt a tíz esztendő, amelyre a kormányok mostani megállapodásai szólnak, a mai és a következő kormányoknak arra kell felhasználni, hogy az önállóságot előkészítsék.

A gazdasági közösségnek még ma is vannak hívei, akik azt hiszik, hogy a kiegyezés nem csak tíz esztendőre szól, hanem alapját fogja képezni a békés együttélés hosszabb korszakának. Beck Vladimir, és osztrák kollégái így gondolkodnak, az bizonyos; de az is kétségtelen, hogy ennek a nézetnek nálunk is van talaja azokban a körökben, amelyeknek Mekkája Bécs

s megszokták azt az osztrák hazugságokkal táplált gondolatot, hogy Magyarország Ausztria támogatása nélkül nem bírná ki a nemzetközi versenyt s hogy Magyarország nyereszterményeinek értékesítése tekintetében teljesen Ausztriára van utalva. Ezeket azonban ma már nem veszi be a közvélemény s a nemzet boldogulásának jobb útjait keresi. Az önállóság felé vezető ösvényre rá kell lépünk, még akkor is, ha nagy áldozatokat hozunk érte.

Nagyon sokan vannak, akik jobban szerették volna, ha a kiegyezés egyáltalában nem sikerül. Persze azt hitték, hogy akkor máról-holnapra fel lehetett volna állítani a vámsorompót, a nemzeti bank holnapután megkezdte volna működését, özönlött volna hozzánk a külföldi tőke s a gyárkérmények úgy nőttek volna ki a földből, mint a gomba.

Ezzel az állásponttal ne álljunk vitába. Hiába mondanánk, hogy frázisokból és hangzatos elvekből megélni nem lehet. Erre a válasz az, hogy akkor koplaljunk az eszményeinkért. Értsd: koplaljatok. Mert a legradikálisabb urak is szeretik a jólétet, azt azonban nem bánnák, ha milliók szenvedései árán nagyra nőne a dicsőségük fája. Már pedig akármennyire lelkesüljön valaki az elvekért, magába szállva be kell ismernie, hogy egy kiéhezett, vagy akár a saját zsirjába fullasztott országban az elveknek mindig problematikus az uralma.

Valljuk be, hogy a kiegyezés olyan kényszerűség volt ránk nézve, amely elől kitérni nem lehetett. Jól tudták ezt odaát Ausztriában is, ezért akarták diktálni a feltételeket. A kormány érdeme, ha a kényszerhelyzetben is meg tudta oltalmazni az ország érdekeit s kifejezésre tudtá juttatni a nemzet önállóságát.

Az eddig elhangzott nyilatkozatokból azt olvassuk, hogy mind a kettő sikerült.

Viszont Beck báró dicsekszik, hogy az osztrák érdekeknek kedveznek a megállapodások. Hát majd meglátjuk. Azt körülbelül biztosra vehetjük, hogy nekünk több

jutott az elvi kijelentésekből, Ausztriának pedig a reális értékű előnyökből. Mert ez már mindig így szokott lenni, valahányszor nagyon alkudoztunk és néminemű vívmányt akartunk kiszorítani a németből.

De manap még ettől is el kell tekintenünk s örülnünk kell, hogy valamiképpen mégis sikerült az egyezés. Igaz, hogy a saját bőrünkre is mehet az alku, de még így is jobb, mint ha a bőrünket teljesen lenyuzná a gazdasági válság, amely már belenyul a szegény ember tányérjába, a bankok tresorjaiba, a csizmadia műhelybe és a nagy gyárakba egyaránt. Ebből a sárból ki kell gázolnunk. Azt a dermedtséget, amely a gazdasági élet egész vonalán erőt vett, le kell rázni. A kiegyezés eredményeit lehet majd bírálgatni, de hogy a kiegyezésre nekünk is égető szükségünk volt, az elvitathatatlan.

Vigyázzunk Muraközre.

Az Országos Nemzeti Szövetség zágrábi bizottsága figyelmeztette lapunk szerkesztőségét az alábbi közleményre s kért bennünket annak átvételére. Vármegegyék intéző köreinek figyelmébe ajánljuk ezt a cikket. Tudja mindenki, hogy nem üres vészkiáltás ez, hanem szomorú valóság. Zalavármegyének legelső sorban kötelessége, hogy a Muraközt fenyegető horvát veszedelemmel szembe szálljon.

Ma már otthon is tudhatják, hogy minden horvátnak leghőbb vágya a Nagy-Horvátország megalkotása. »Testvéreink«-nek ezt az óhaját mégis mi csak hiu álomnak, »ostoba hóbortnak« szerztjük nevezni és valahányszor szóbakerül a horvátoknak ez a törekvése, mindenkor bizonyos fölényvel, nagyuri göggel szoktunk felette napirendre térni. Most már odáig jutottunk a szeretkezésben és a testvéri ölekezésben, hogy míg eddig csak titokban, most már nyíltan izgatják, lelkesítik muraközi derék horvátjainkat is és furfangos eszközökkel becsületes szívükhöz igyekeznek férközni, hogy eltántorítsák őket a magyar állameszmétől.

Ezideig Muraközben nem volt nemzetiségi kérdés. Az ottani lelkes magyar tanító kar mindent elkövetett, hogy a zágrábi érsekség egyházkerületében féktelenkedő horvát papocskák aknamunkáit szétrobbantsa, ellensúlyozza. Most azonban, hogy az egész Horvátország, sőt maga Dalmácia is segítségére siet a »nemzeti missziót« teljesítő pánszláv egyházfiaknak, megfujjuk a riadót, fegyverbe szólítjuk muraközi őrsegeinket, hogy ezután kétszeres éberséggel figyeljenek a

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványviz erre a legbiztosabb óvszer.

Minden külföldit fölülmúl hazánk természetes szénsavas vizeinek királya:

a mohai **ÁGNES** -forrás.

Milleniumi nagy eredmél kitüntetve. Kitünő asztali bor és gyógyvíz; a gyomor-

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágyerjesztő használata valódi áldás gyomorbetegségeknél.

Kedvelt borvíz! Olcsóbb aszódaviznél! Mindenütt kapható!

Főraktár: GYARMATIVILMOS urnál Zalaegerszegen.

Mal számunk 12 oldal.

Dráva felől felhangzó szirénhangokra, amelyekkel az otthonmaradottak hivatják magukhoz elszakadt horvát véreiket.

Mióta a horvát koalíció feje tetejére állította a felpuffadt testvériséget, a zágrábiak kétszeres erővel dolgoznak azon, hogy Dalmácia, Isztria, Bosznia-Hercegovina és Fiume után a Muraközben is egyengessék a talajt ama nemzeti próféta részére, aki megváltója leszen egykoron a Délsláv Birodalomnak.

A Starosevics-párt hivatalos lapja, a »Hrvatsko Pravo« már jó ideje »Za Zadar i Medjimurje« (Záráért és Muraközért) jelszóval nemzeti adakozásra szólítja fel az egész horvátságot. A horvát jogpárt közlönye nap-nap után oikkez Muraköz visszahódítása érdekében. Ez az ujság igaz, hogy most még csak siránkozik azon, hogy a »muraközi horvátság sohasem küldi el képviselőit a zágrábi hazafias gyűlésekre, hogy ezen figyelmeztetnek a szinhorvátokat Muraköznek az anyaföldhöz leendő visszaesatolására.«

A magyar társadalom és a kormánykörök figyelmét mégis már eleve felhívjuk a legújabb horvát mozgalomra, mely Muraközt a »horvátság igazi védőbástyájának« tekinti, amelyre hiába tüzel az ellenség (már mint a magyar) a legnagyobb ágyukkal is, mert Muraköz népe a legnehezebb percekben, a tartós rabságban sem veszti el energiáját, nemzeti jellegét és gondolkozás módját.

A muraközi horvátságnak legvéresebb száju agitátora dr. Magdics Pero varasdi ügyvéd, tartománygyűlési képviselő, a horvát koalíció oszlopos tagja. A horvátok bizonyos büszkeséggel a koalíció hivatalos lapjában nyíltan vallják be, hogy Magdics azért alapította a hangzatos című »Nase Pravice« (Mi Jogaink) lapját, hogy a muraközi horvátajku polgártársainkat »feltűzelje, felvilágosítsa, szervezze és buzdítsa a nép szent jogainak kivívására — a magyarok ellenében.«

Ez az ur azonban nem elégszik meg már azzal, hogy a Dráván át becsempészett lapjában izgat és olyan röpiratokat osztat széjjel a nép között, melyeknek javarészt azok a feketelelkűek írják, akik az isteni ígéket volnának hivatva hirdetni, nem pedig a nemzetiségi gyűlöletet szítani a krisztusi szeretet örök megszegyenyítésére. Dr. Magdics ugyanis most már Spalatóba is lejár, ott nemzeti gyűlést tartat, mulatságokat rendez, melyeknek tiszta jövedelmét, saját kijelentése szerint, majdan a muraköziek kulturális céljaira fordítja.

Csak most vasárnap is volt ilyen nemzeti összejövetel Spalatóban. Megjelentek ezen a városi hatóságok, a testületek tagjai, a környékbeli lakosság tüntető nagy számban és eljöttek erre az alkalomra a zárai horvátok is. A színházban délelőtt 10 órakor látogatott népgyűlés volt, melyen, miután azt Mihajlovics polgármester megnyitotta, — a szokásos formalítások

megtartása után — Magdics Pero kezdett panaszkodni a muraközi horvátság elnyomása és a magyarok tulkapásai miatt. Az ő beszédének hatása alatt olvasta fel Katic Juraj a határozati javaslatot, melyben az egész horvátságot arra hívja föl, hogy Zára és Muraköz elhorvátosításáért megindított mozgalmat anyagiilag és erkölcsileg támogassa. A népgyűlés természetesen elfogadta ezt a határozatot és az utána rendezett magnum-áldomáson Magdicsot, mint Muraköz apostolát, ünnepelték és dicsőítették.

A horvát apostoloknak ez a fészkelődése kell, hogy felkeltse otthon is a figyelmet és maga az országgyűlés is végre-valahára szorgalmazza, hogy Muraköz Horvátországtól teljesen, egyháziilag is elválasszassék, s az a zágrábi érsekség helyett a szombathelyi püspökség főhatósága alá osztassék be. Zalavármegye törvényhatósága már régen kérelmezte ezt feliratban, ki is adta a Ház a kérvényi bizottságnak, mely, miután magáévá tette, elhatározta, hogy Zalavármegye kérelmét pártolól fogja a Ház elé terjeszteni. Az országgyűlés ez iránybani határozata azonban még most is késik.

A nemzetiségi kérdéseinknek egyik legégetőbbike pedig Muraköznek elválasszása a zágrábi egyházmegyétől. Zalavármegyében általánosan tudott dolog, hogy kevés kivétellel a zágrábi semináriumban nevelt róm. hatolikus lelkészek azok, akik a népet heccelik és segítő társakul szegődtek Magdicsnak és az említett újabb mozgalom megindítóinak.

Avagy mit várjunk azoktól a fiatal papoktól, akiknek egyházi vezérük: Gugler Pál zágrábi püspök, tehát az az egyházi fejedelem, aki lelkipásztorkodás helyett Muraközben politizál, amelynek révén — mint a Hrvatska eldicsekedik — »arany betűkkel véste be nevét minden horvát szívbe és egész Muraköz lakosságának lelkébe.«

Az alkalommal élve, érdekes bepillantást engedhetnénk a zágrábi püspökség kulisszái mögé, ahol a magyar érzelmű papokat Dugoselora, Belovárra, a Karsztra helyezik el, míg Muraközbe olyan papocskákat raknak, akik csak hasznára lehetnek az ottani politikai akcióknak.

Ez az eljárás különben már régi keletű Zágrábban. Ezt tudja itt is mindenki és ez volt legfőbb indító oka annak a feliratnak, mit Zalamegye élelétásu alispánja sietett a t. Házhöz felterjeszteni.

Mi most csak az új mozgalomra akartuk a hazai társadalom figyelmét fölhívni és Zalamegye érdekeltségét a várható erősebb horvát támogatásra előkészíteni és értésükre adni, hogy — a horvátok még legalább is évi 50.000 K. összedadásán fáradoznak, hogy valami »alapot« alkothassanak, nemzeti iskolákat állíthassanak és ilykép erősítsék a nemzeti kapcsolatot Hor-

vátország és az elszakadt Muraköz között. Sipal-dobbal munkatársakat toboroznak most a horvátországi ujságok, hogy »az egy két muraközi papon, iparoson és földművelőn kívül az anyaországban egy egész sereg munkatárs szegődjön ama zászló alá, melyre Magdics és érdektársai Muraköznek Magyarországtól való elszakítását irták föl programmul.«

Valamint a muraközi maroknyi derék magyarság, azonképen az egész hazai társadalom se nézzük tétlenül a horvátok mozgalmát és ne elégedjünk meg a mostani védelmi berendezéssel. A mig nem késő, riadót fujunk.

Erősítsük meg a határ szélén az őrségeket, ne nézzük tétlenül a horvátok mozgalmát és ne elégedjünk meg a mostani védelmi berendezéssel. A mig nem késő, riadót fujunk.

Vigyázzunk és ébren legyünk, nehogy délnyugat felől feltámadjon egy új nemzetiségi kérdés s a muraközi horvátok váratlanul ellenünk forduljanak.

A közigazgatási bizottság ülése.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága 8-án tartotta október havi ülését. A bizottság választott tagjai közül többen akadályozva voltak a megjelenésben. Az ülés folyó ügyeket intézett el s a szakelőadók jelentéseit vette tudomásul.

Az alispán jelentette, hogy szeptember hónapban a személy és vagyónbiztonságot súlyosabb beszámítás alá eső büncselekmények nem zavarták. A csendőrség letartóztatott: hatóság elleni erőszakért 2, ember élete elleni büntetésért 6, testi sértésért 2, magánlak megsértéséért 7, zsarolásért 1, sikkasztásért 1, idegen ingók meg rongálásért 3, fegyveres erő elleni vétéséért 1 egyént s kihágások miatt 115 egyént állított a hatóságok elé.

Tüzeset 3 jelentetett be, amelyeknél az összes kár 4198 K volt, amelyből biztosítás folytán megtérült 1740 K.

A köztartozások befizetése elég kedvező volt. Munkásmozgalom nem fordult elő.

Népoktatásügy. Kir. tanfelügyelő jelentette, hogy szeptember hónapban megérkezett a miniszter szervező rendelete a sümegi községi elemi iskolák államosítása ügyében. Az állami kezelésbe való átvétel folyamatban van; a tanerők kinevezetése iránt a miniszterhez felterjesztés történt. Nagkanizsán az iparostanonc otthon szervezése tárgyában az intézkedések folyamatban vannak.

A miniszter elrendelte az áll. elemi iskolákkal kapcsolatban szervezendő új kisedodovodák adatainak begyűjtését. Ezek alapján az összes érdekelt községekkel a tárgyalások folyamatba tétettek.

Az élők világa.

A Műveltség Könyvtára.

A polihisztorok faja kiveszett az emberiségből. Azok az egyszerre sok ismeretágot művelő agyvelők, a kirkól a tudományok és a kultúra története megemlékezik, az emberi ismeretek bővülésével egyre ritkábbaká váltak, s a tizenkilencedik század után, a mikor az emberi megismerés példátlan munkát végzett minden irányban s eladdig alig elképzelt ismeretmőzget halmozott fel, egészen letűntek. A modern tudományok állása mellett a polihisztória szinte lehetetlenné vált. És mégis! Szükségünk van az ismeretek bőségére nemcsak abban a szakban, a melyet magunk művelünk hajlamból vagy kenyérkeresetből, hanem minden egyebekben is, ha műveltek akarunk lenni a szó nemesebb értelmében.

Az igazi műveltségnek feltétele minden emberi dolgokban való tájékozottság, melyet nemcsak szakérdekből, az életpálya által adott kényszer okából, hanem lelki szükségéből keresünk. Ez alatt nem az értendő, hogy szakszerű avatottsággal ismerjük minden tudományok anyagát; hisz ez a tudományos ismeretek bősége mellett lehetetlen is. Hanem értendő mindenképp minden tudomány elemeinek ismerete, valamint megértése azoknak az elveknek, a melyek a tudományokban uralkodnak. Ez elvek ismeretével áttekintést kap az ember arról az óriási kincséről, amelyet évezredek át az emberiség tudományos ismeretekben összehalmozott, irányt

talál a roppant kiterjedésű utvesztőben, könnyebben érti meg a világot, a természetet, a társadalmat, felfog minden új jelenséget, részesevé válik a nagy emberi haladásnak.

Az általános műveltségnek egyéb, hasznos-hajtó érdemén kívül ez az emberi jelentősége. Lexikonok, enciklopédiák s egyéb sok vasok kötetből összerótt gyűjtőmunkák nem felelnek meg ennek a célnak, mert vagy kisebbek, s akkor hiányosak, vagy teljesekek s akkor olyan roppant terjedelműek, mint maga a tudományok összessége. Különbözn is bennük elrészletezve, fogalnak, címszók szerint rendezve vannak az ismeretek, tehát merőben ellenkezőjét adják annak, a mire a modern embernek szüksége van: gyűjtőmenny, részletező szakmunkát — összefoglaló, átfogó tájékoztató helyett.

Ez ápvető különbségen kívül nem kis szerepe van az általános műveltség céljaira való kevésbbé alkalmas voltukban annak, hogy épp terjedelmük miatt lörülményes a kezelésük és nehézkes a bennük való eligazodás.

»A Műveltség Könyvtára« rendkívül szerencsés főmája az általános műveltséget nyújtó összefoglaló munkának. Nem száraz részletezést, felsorolást, adatot szolgáltat az olvasónak, hanem összefüggő, érdekes, színes előadást a tudományok és ismeretek egész rendszeréről. Megadja tehát első sorban az áttekintést egy-egy tudományon, együtt annak történetével s világos, közérthető megmagyarázásával azoknak az elveknek, eszméknek, a melyeken az illető tudomány épülete alapszik.

Ennek a magában is kielégítő nagy feladatnak megoldásával azonban nem éri be, hanem adja az egyes ismeretágot külön világát részletezve is, élvezetes, könnyen felfogható előadásban, igazi tudományos szellemmel, de a száraz szakszerűség porfelhője nélkül. Pedig ez a porfelhő az, a mely miatt a legtöbb ember vagy nem bírja meglátni az ismereteket, vagy nincs kedve, hogy a porfelhőn keresztül is keresse őket. Forma, előadás, teljesség és magas tudományos szellem dolgában a »Műveltség könyvtára« az első ilyenmű munka a világirodalomban. És joggal büszkélkedhetünk, hogy ez a kezdés Magyarországból indult ki, egészében magyar elme kiváló gondolata s részleteiben magyar tudósok elismerésreméltó s az ujnemű feladatban is teljes sikerű munkája.

Mind ezt nem lehet elégszer elmondani. Valahányszor ennek a jelentős vállalkozásnak egy-egy új kötete megjelenik, az ember egyre újabb érdemét fedezi fel ennek a munkának; egy-egy kötetét külön-külön élvezi és méltányolja s csak az új kötet megjelenésekor érzi, hogy a mű ismét meglepetést hozott, valami újat, nemcsak azért, mert új a kötet tartalma, hanem mert az új kötettel a könyvtár egésze is új szint nyert. Ilyenformán a munka igazi és imponáló képe csak akkor fog majd kibontakozni, ha teljes lesz ez a nagyszabású vállalkozás s rövidesen megjelennek az utolsó kötetek is.

Ezt a gondolatot a legújabb és ötödik kötet kelti fel, a mely »Az élők világa« címet viseli s mesterien megirt foglalatait adja az életnek,

Az új tanév beiratási eredményéhez képest az állami elemi iskoláknál az egész vonalon szükséges új tanítói állások szervezése érdekében a miniszterhez jelentés tétetett.

Az áll. elemi iskolák gondnokságainak újja szervezése az egész vármegyében folyamatban van s az összes érdekelt városok és községek képviselőtestületei felhívták, hogy gondnokságaik tagjainak felét megválasszák.

A miniszter kimondotta a hosszafalui községi iskola államosítását s az állami kezelésbe való átvétel folyamatban van.

Szombatfa és Szigárdháza községek tankötelesei részére Szombatfa községben szerveztetik új iskola.

Folyamatban van továbbá a tárnoki iskolához csatlakozó s ott túltömöttséget okozó Szentkozmadombja községben új iskola felállítására.

Több vármegyei község folyamodott államsegélyért, de a hiányosan felszerelt kérvényeket helyes felszerelés végett vissza kellett adni.

Közegészségügy. Az időjárás egyáltalán száraz meleg volt, kevés csapadékkal, a mely a közegészségügynek nagy előnyére szolgált.

Felnőttek közegészsége, úgy mint az előző hónapokban, egyáltalán kifogástalan jó. Megbetegedés alig fordult elő. Kivételt képez az, hogy hasihagyomány miatti megbetegedések száma emelkedett.

Gyermekek közegészsége a múlt havhoz képest kissé rosszabbodott, a mennyiben a vörheny, kanyaró és hőkhurut miatti megbetegedések száma emelkedett.

Fertőző bántalmak közül előfordult: ronesoló toroklobb 27, hasihagyomány 30, kanyaró 15, vörheny 56, bárányhimlő 1, hőkhurut 26, gyermekágyiláz 1, vérhas 4 esetben.

Rendőri boncolás teljesített egyszer, melynél a halál legközelebbi okát elmeszesedés következtében beállott ütérpedés képezte.

Hulla szemle 11 esetben volt, súlyos sértés be lett jelentve 12, véletlen szerencsétlenség általi halálnak 6 egyén esett áldozatává, ezek közül: 1 (Erős József 43 éves nagykanizsai vasuti fékező) tolatás közben szenvedett sérülések folytán halt meg. 2 (Vugrinicz Fáni 2 év. kebele, Husz Róza 16 éves hajadon szengróti) megégtek; 1. (Krampecz István izsákcsozi lakos,) koosíróll leesett, mely alkalommal szerzett sérülései következtében elhalt; 1. (Malek Istvánné szepetneki) a felrobant petroleum lámpa folytán oly terjedelmű égési sebeket szenvedett, melyek következtében elhalt; 1. (Fodor Imre 14 éves) a malom hajtó szija által agyon nyomatott.

Elmekórnak két esete képezte a hivatalos beavatkozás tárgyát. Az egyik megfigyelés végett a megyei kórházba szállított, a másik közveszélyes elmebetegnek egy állami ideggyógyintézetbe leendő elszállítását még nem sikerült keresztül vinni. Hét éven aluli elhalt gyermekek közül orvosi kezelésben nem részesült 45. E

az életjelenségeknek s az ezek által a természet birodalmában uralkodó élő lények egész világának. Két kiváló természettudósunk, Entz Géza és Mágócsy-Dietz Sándor egyetemi tanárok alkották meg ezt a hatalmas kötetet kiváló magyar tudósok közreműködésével. Jelentős munka lenne ez önmagában is, még ha nem is lenne a »Műveltség Könyvtárának« alkotó része. Teljes képet ad az élő világról, a növényekről és az állatokról, valamint magáról az életről.

Mi az az élet? És honnan ered? ezek döntő kérdései a modern tudományok és ősrégi talányai az egész emberiségnek.

Beleszólal ez a két probléma mindenbe: a társadalmi életbe, az egyén alakulásába, a leggyakorlatibb gazdasági kérdésekbe s a szellemi és erkölcsi létről való felfogásunkba. A biológia, az életről való tan az utóbbi évtizedekben uralkodóvá lett a tudományok között, mert rájuttattak, hogy problémáinak megoldása világosságot vetne minden egyéb ismeretünkre, az emberi elme előtt még megoldatlan egyéb kérdések egész tömegére.

Az élet mivolta és eredete a lét rejtélyének kulcsa. Tudni azt, a mi erről szól, a mit az emberi elme eddig e téren elért, nemcsak műveltségünknek kelleke, nemcsak szellemi életünk és gyakorlati hivatásunk szükséglete, hanem emberi öntudatunk követelménye is. Az »Élők Világa« gyönyörűen megirt bevezetőben adja foglalatját a biológiának, a problémáknak, a melyek megoldását kutatjuk s az eredmények-

miatt az elsőfoku hatóságok 10 elmarasztaló és 25 felmentő végzést hoztak.

Közigazgatás. Szeptember hónapban állandó száraz és meleg időjárás uralkodott. Eltekintve a hónap első egy-két napjától s a hónap utolsó napjától, az egész hónapban nem volt csapadék.

A száraz időjárás a tengeri és szőlő érésének kedvezett, azonban az őszi vetési munkálatokat akadályozta, amennyiben a nagy mértékben kiszáradt szántóföldek, főleg a lóher és lucerna földek nem voltak az őszi alá előkészíthetők.

A hó második felében az erős északi lehülés következtében derek is voltak, melyek a némely vidéken érésben elmaradt tengeriben némi kárt okoztak, amennyiben azt hirtelen erővé tették.

Szeptember folyamán a gazdasági igás erő a szántási és vetési munkálatoknál elfoglalva, mely utóbbi jórészt el is végeztetett.

A vetések, dacára a száraz időjárásnak, mégis kikelték és fejlődésnek indultak, habár a kelés nem is volt mindenütt egyenletes. A vetések állása a hó végén kielégítő.

A hó elején a még kint lévő sarjuk is betakarításra kerültek, melyek szintén csak közepes eredményt szolgáltatottak ott, ahol mélyebb fekvésű réteken arattattak; míg a szárazabb, magasabb fekvésű rétek alig adtak annyi sarjut, hogy a ráfordított munkát kifizette volna. Ezen részek jobbára csak a rét karban tartása végett takarították le a sarjut.

E hó folyamán a szőlőnek a rendesnél jobb és gyorsabb beérése következtében a szüretelést nagy általánosságban az egész megyében megkezdtek, s a legtöbb helyen be is fejezték a hó vége felé. Az eredmény, habár mennyiségileg nem nagy, mégis minőségileg némi kárpótlást nyújt a kisebb termésért. Általánosságban a must minősége olyan, hogy hosszú évek óta ilyen minőség nem szüreteltetett.

A még kint lévő mezőgazdasági termékek közül a répa a száraz meleg időjárásban nem tudott kellően fejlődni, gumói kicsinyek maradtak. A tengeri egyes vidékeken már e hó folyamán megtörtént, azonban a kései fajták törése október hóra maradt. A termés közepesnek mondható, a megye déli részében jó közepesnek mondható.

A piaci viszonyokra való tekintettel konstatálnunk kell, hogy a gabona árak e hónapban állandó ingadozásnak voltak alávetve s ezen ingadozások az árakra inkább csökkentőleg mint emelőleg hatottak. Az árak ezen alakulása, tekintettel az egyéb befolyásoló tényezőktől, még ama körülménynek is betudható, hogy a börzei ügyletek, a papiros hazában vállalt kötelezettségek lebonyolításának határideje éreztette hatását.

Eltekintve a tengeri és a zab meglehetősen egy színvonalon maradó áráról, a többi gabonaművek árában e hó folyamán lényeges csökkenés volt észlelhető.

A must árak a szüret ideje alatt is meglehetősen tartották magukat, sőt egyes esetekben

nek, a melyekre eddig az emberi elme eljutott. Ez a bevezető egyszerre megnyitja a művelt ember szemét a természet igaz látására és eiméjét az élőlények roppant világának igazi felfogására.

Megtanulja belőle tudatosan felfogni az életnyilvánulások különbözőségét, a növényi és állati életnek sok közösség dacára való eltérését, a növények és az állatok külön-külön élettanát és bonctanát, leíró természetrajzát és fejlődés-tanát. Szóval azt, a mit az iskolában külön-külön könyvekben és egymástól elszigetelve tanul az ember, azt ebben a munkában együtt és összefüggően, egymással való kölcsönös vonatkozásában tanulja megismerni.

A megismerést a képek rendkívüli sokasága segíti elő. Kilencedfélszáz műmelléklet és sövegkép eleveníti meg az írott előadást. Páratlan gazdagsága ez az illusztrációnak s bizonyossága annak, hogy a szerzők és a kiadó egyaránt feltöltötték azt a nagy elvet, hogy szemlélet nélkül nincs természetismeret. Hogy ez a szemlélet ne csak sokoldalú és gazdag, hanem hű és érdeklődést keltő is legyen, arra szolgál ennek az új kötetnek is áldozatkész, izléses és rendkívül gondnal készült nyomdai kiállítása. Az új kötet, úgy mint mind az eddigi, értékes nyeresége a magyar irodalomnak s a magyar könyvészetnek egyaránt.

a későbbi eladások jobb eredményt adtak ár tekintetében, mint a koraiak. A must átlagos eladási ára 40—50 f között váltakozik. Történetek eladások 64 fillér árban is, de ezek már a speciálításoknál voltak csak elérhetőek.

Az állatállomány ára, dacára a nagyobb forgalomnak, nem tudta magát a múlt hónap szinonon tartani, úgy hogy végeredményében az árak, a helyi viszonyoknak megfelelőleg, 25—40%-al estek.

A sertésárak, ellentétben a szarvasmarha árakkal, meglehetősen magas színvonalon állnak, azonban tekintettel a megyénk több községében uralkodó sertésvészre, ezen kedvező konjunkturát a gazdák nem tudják mindenütt kielégően kihasználni.

A szarvasmarha állomány teletetése a gazdáknak sok gondot okoz. Igaz ugyan, hogy vannak vidékek és gazdaságok, melyek a rendelkezésre álló nagyobb mennyiségű nedves rétek birtokában nem szenvednek hiányt, azonban ezek közül is sok takarmányszükségről tesz említést.

Az uradalmak részint erőtakarmányok vásárlásával, részint az állatállomány számának csökkentésével igyekeznek a bajon segíteni, ami ily módon többé-kevésbé sikerül is. Egyes gazdaságok szálás takarmány vásárlásával is segítettek a bajon.

A kisgazdák vannak egyes vidékeken a takarmányszükség tekintetében a legrosszabb helyzetben, miután állatállományukat a roszt árak miatt apasztani nem tudják, másrészt a szükségelt takarmányt csak nehezen, vagy egyáltalán nem tudják beszerezni.

A takarmányszükség legnagyobb beigazolását a magas takarmányárakat vehetjük, melyeket a kereslet és kínálat egymás közti viszonya, vagyis a gazdák és a termelők szükségletük mérvéhez képest maguk állapítanak meg. A széna átlagos ára a megyében, vidékenkint 8—12 K között váltakozik.

Az állategészségügyi állapotok kielégítőek, amennyiben a sertésvészről s annak pusztításaitól eltekintünk s ezenkívül számításon kívül hagyjuk a zárlatok okozta károkat, a többi betegség nagyobb csapással nem nehezedett a gazdákra.

A közgazdasági állapot tekintetében semmi említésre méltó esemény nem fordult elő e hónapban. A gazdasági munkások úgy mint a gazdák a különféle mezei munkálatokkal voltak elfoglalva s ez ideig még jutott is részükre kereset elég.

Pénzügy. A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint szeptember hónapban egyenes adóban befolyt 519.892 K 34 f, míg a múlt év ugyanezen hónapjában 506.585 K 25 f, az emelkedés tehát a múlt hó folyamán 13.307 K 09 f. — A múlt év szeptember végéig 2.866.975 K 12 fillért, ezidén 2.900.911 K 36 fillért fizettek be; az eredmény tehát 33.636 K 24 fillérrel kedvezőbb.

Hadmentességi díjban 1907 szeptemberben 12.496 K 96 f, a múlt év hasonló időszakában 9878 K 80 f folyt be. A bevétel 21.329 K 66 fillérrel növekedett.

Bélyeg és jogilletékekben a múlt hónapban 116.666 K 69 fillért, az év első kilenc hónapjában pedig 883.186 K 33 fillért vettek be. A tavalyihoz viszonyított bevételi többlet a múlt hó végéig 208.120 K 26 f.

Illeték egyenértékben a múlt hónapban 3085 K 05 f, 1906. szeptemberben 3357 K 43 f, 1907 év első 9 hónapjában 28550 K 77 f, tavaly hasonló időszakban pedig 43.796 K 05 f folyt be. A bevétel tehát 15.245 K 28 fillérrel csökkent.

Fogyasztási és italadóban szeptemberben 199.881 K 73 fillért, tavaly ugyanezen hónapban 86.660 K 32 fillért; a múlt év szeptember végéig 2.055.317 K 54 fillért, az idén ugyanazon időszakban 2.018.645 K 37 fillért vettek be. A bevétel e címnél 36.672 K 17 fillérrel csökkent.

Italmérségi illetékekben a múlt hónapban 2902 K 08 f, az egész évben 56.047 K 14 f folyt be. A bevétel e tételnél 1622 K 85 fillérrel csökkent.

Dohány jövedékben a múlt hónapban 222.781 K 70 f, az év 9 hónapjában 2.023.034 K 69 f volt a bevétel. Szeptember végéig a bevétel csekély összeggel apadt.

Sójövedékben a szeptemberi bevétel 8601 K 67 f, január — szeptemberben pedig befolyt 83.807 K 63 f. A tavalyihoz viszonyított emelkedés szeptember végéig 5501 K 62 f.

Leirtak: 27.354 K 66 f egyenes adót és 2039 K 45 f hadmentességi díjat. Fizetési halasz-

tás 53, ideiglenes házadó mentesség 37 esetben adatott.

Közutak. Az elmúlt hó nagyobb részében uralkodott szárazság úgy az állami, valamint a megyei utakon is a kavics pálya kopását ugyan nagy mérvben előmozdította, azonban a hó végefelé beállott nedvesebb időjárás folytán ezen állapot némileg javult, úgy hogy az utak állapota kielégítőnek mondható.

Elemi események okozta utrongálások vagy közlekedési akadályok nem fordultak elő.

Az elmúlt hónapban a közutakon az alábbiakban felsorolt munkák voltak folyamatban.

a) Az állami közutakon:
A pozsony—varasdi állami közuton az 1 és 3 számú boltozott hidak javítása.

Ugyanezen állami közuton a 42, 43, 45 és 49 számú hidak javítása.

A pécs—varasdi állami közuton a 18, 26, 39, 45 és 49 számú hidak javítása.

A nagykanizsa—tapolcazi állami közuton több hidnak házi kezelésben történendő javítása folyamatban van.

A székesfehérvári—gráezi állami közuton a 6 számú hid és az ugynevezett urbéri kettős utkaparóház javítása.

b) Törvényhatósági közuton:
A kotor—alsódomborui tvh. utvonalon levő 1 számú fahid helyébe betonátesztő építése folyamatban van.

A dobronhegy—szilvágy—cuppi tvh. közuton a 22—24 km. között levő partvédmű építése részben befejezést nyert.

A csesztreg—ramocsi uton a 17 számú faáteszt helyébe betonáteszt helyezett el.

A zalaegerszeg—zalalövői uton levő 10 számú fahid első nyílásának javítása befejeztetett.

A muraszterdahely—draskoveci uton a 12 és 13 számú téglahidak kijavítottak.

A keszthely—baki uton levő 21 számú fahid kijavított.

A zalabér—keszthelyi uton levő 4 és 19 számú fahidak kijavítottak.

A gyülevész—galambok—komárvárosi ut 44, 4—44.0 km. közti kiépítetlen utszakon az utárkok kiemelése mellett az uttest szabályoztatott.

A több ízben észlelt utrendőri kihágások az illetékes hatóságoknál bejelentettek.

Az átkelési szakaszokon az elmúlt hóban a perlaki, letenyei, lendvai, egerszegi, sümegi, pacsai és szentgróti járásokban levő egyes községek által ároktisztítási munkák végeztek.

Állategészségügy. Az állategészségügyi viszonyok elég kedvezőek voltak és a megelőző hónap-hoz képest javultak is, amennyiben a ragadós betegségekkel fertőzött községek száma a hó végén 13-al kevesebb volt, mint augusztusban. A hivatalból jelentendő betegségek közül előfordult a lépfene, az ivarszervi hólyagos kiütés, a sertésorbán, a sértésvész és a rühkór. Szeptember hó folyamán 24 községben állapított meg ragadós betegség, míg a korábban megállapított ily betegségek 37 községben lettek megszüntetve nyilvánítva. A hó végén 65 község maradt még fertőzve.

A fenti betegségen kívül előfordult még a vármegye északi részében a lovak között a járványos jellegű garat és gégelob, továbbá seregő üszök, vérhas és erdőkór.

Az állatvásárok, valamint az állatrakodó állomások forgalma általában közepes volt.

Aktualitások.

A tüntetések napja. Elmúlt október tizedike is. A világ azonban nem zökkent ki tengelyéből s a közelet árja is hömpölyög szép lassan tovább.

A szociáldemokrata központ kiadta a parancsolatot, hogy október 10-ikén önértetes munkásnak nem szabad dolgoznia. Szétrepült a parancsszó az egész országban s miután minden szervezett munkás önértetes akar lenni, tehát viszhangra talált a nagy eszme, hogy október 10-ikét a munkások márciusává kell avatni. Fel a piros zászlóval; harsogjon a munkások indulója; röpködjenek a nemzeti jelszavak, amelyek, megváltják a világot a szegénységtől, nyomortól, szenvedéstől, sőt még talán a munkától is.

Hozzánk is megérkezett a központi parancs. A szakegyletekben el is határozták, hogy feláldoznak ismét egy napot az eszme oltárán s nem dolgoznak, hanem tüntetnek.

Azonban mi történt? A nyílt parancsnak nyíltan ellenszegülni nem lehetett, az ünnep tehát kimondatott. De a rendelettel szemben passiv resistentia nyilvánult. A zalaegerszegi munkásoknak csak egy töredéke ünnepelte meg a napot s az is megelégedett azzal, hogy sétált az utcán békessegesen. Még csoportosulás sem volt. Egy kurjantás sem hallatszott. Az ismert antiszocialista urakat éppen olyan barátságosan megsüvegezték, mint közönséges hétköznapon. Az önértetes munkások megelégedtek ezzel a hangtalan tüntetéssel, ami bizonyosan nem fog sem nekik sem törekvéseiknek kárára válni, mert a társadalom sokkal jobban méltányolja ezt a magatartást, mint a lármás tüntetést; inkább hisz és bizik a munkások komolyságában így, mint mikor a piros tribün körül szidják a társadalmi rendet.

De vannak nekünk még önértetesebb munkásaink is. Ezek október tizedikén kezükbe vették a szerszámot és dolgoztak szép oszdesen. És talán így gondolkodtak: az általános választói jogért lelkesülök; amennyire telik, küzdök is érte; követelem a jogot a népek, a munka méltányos díjazását, az egyenlőséget, a tisztas emberi sorost. De mindezek dacára nem látom be, miért kellene egy napot elvesztenem; miért kellene munkaadomat, aki maga is szegény kisiparos, megrövidítenem s mit használ az a munkások ügyének, ha az utcán sétálok piros szalaggal, vagy akár piros szegfüvel a kabátomon?

Ennek a dolgozó, önértetes munkásnak alighanem tökéletesen igaza volt, amikor nem akart utcai látványosságot csinálni.

Zalaegerszegen csak a rendőrséget és a katonaságot zökkentette ki a mindennapi kerékvágásból október 10-ike. A kapitányi hivatal őrszobájában együtt volt az egész legénység (ha jól tudjuk, 18 fej.) De erősítésül ott voltak a esendőrök is. A huszárkaszárnyában pedig készenlétben állott a katonaság. Kedélyes beszélgetésben mult el az idő. Legfeljebb egy kis dörmögés volt hallható, amely a haszontalan időpocsékolás előidézőit emlegette.

A szocialista ünnep után érdekes volna kiszámítani, hogy a demonstráció mennyibe került az országnak s mit vesztett a nemzet azzal, hogy százazrek lerakták egy napra a szerszámot.

Ha ezt ki lehetne számítani! De megjádnának attól a rettenetes számtól e fővezérek. Ha van lelkiismeretük, nem provokálják ezt a tömeges örültséget, amely a munkásoknak kerül legtöbbször ügyüknek használ legkevesebbet.

Lenondott a polgármester. Amit előre sejtettünk, a mult héten megtörtént. Várhidy Lajos zalaegerszegi polgármester lemondott s ezzel vége a városnál annak a szerencsétlen korszaknak, amely alatt a képviselőtestületnek ugyszólván öröklés személyes kérdésekkel, rekriminációkkal, hibák és tévedések hánytorgatásával kellett foglalkoznia. Most már csak a formalitások vannak látra s ki lehet írni a pályázatot a polgármesteri szék betöltésére.

Az utóbbi évek tapasztalatai hebizonyították,

hogy a polgármesterség nagyon nehéz mesterség. És ezért nem is nagy a tolongás a megüresedett állás után. Pedig szép hatáskörrel, nemes hivatással, türethető javadalommal, tekintéllyel és társadalmi sullyal jár; egy város vezetése kielégítheti a férfias ambíciót is. Elég sok alkalom, elég nagy tér kínálkozik arra, hogy a polgármester tehetségeiről bizonyosságot tegyen. És csodálatos, hogy amikor a legkisebb állásokra szásával akad versenyző, addig a polgármesteri szék nem bir valami nagy vonzó erővel.

Azt mondják, hogy minden polgármester lejárja magát. Az igazat megvallva, én ezt a frázist egészen nem is értem. Azt akarja-e jelenteni, hogy előbb-utóbb a város feje elveszti népszerűségét, vagy hogy önmaga változik meg s a nehéz állással járó küzködés, az ellentétes érdekek közt való vergődés megroppantják az erélyét és lelohasztják az ambícióját. Mert hogy ezeknek ki van téve nemcsak a polgármester, hanem minden vezető állásban levő férfi, az bizonyos. De hogy ez lejárását, delválvációt jelent, azt nem hinném. Egy egész férfi mindig férfi és abszolút érték marad akkor is, ha népszerűtlenné válik s pályánk folyamán többé-kevésbé mindnyájan hajótöröttek leszünk s ambícióink jó részét elnyeli az élet tengere. Ettől a mumustól csak gyenge emberek félnek, mér pedig nekünk erős kezű polgármester kell.

Baj az is, hogy nálunk rettenetes módon sokat követelnek a város vezetőjétől.

Nagy koncepciójú, magas szárnyalású terveket, amelyek kiemeljenek bennünket elmaradott helyzetünkől, könnyítsenek terheinken, közrehasználnak a város fejlődésén és még hozzá — pénzbe ne kerüljenek. Mert pénzünk az nincs. Mindent adhatunk: bizalmat, népszerűséget, elismerést, csak pénzt ne kérjen a polgármester. mert már elérkezettünk az utolsó stációig, ahol a citrom leve teljesen kifogyott s nincs belőle mit préselni.

Szegény és gazdag, ur és paraszt mind a polgármester ellen fordul a haragjával, ha valami nem tetszik neki. Sokszor az a baj, hogy tesz valamit, máskor az, hogy nem tesz. Ha erélyes, az is baj; ha konciliáns, az is baj. Ha nem fejleszti a várost, akkor maradi; ha fejleszti, akkor nagyralátó.

Erről az örökös gáncoskodásról le kell szoknunk, ha önértetes vezetőket akarunk magunknak.

Mert sok ember jóra való törekvéseinek szárnyát szegi, ha minden eselekedetében hibát keresnek.

A polgármesteri szék betöltésénél arra kell törekedni, hogy olyan férfit nyerjünk meg, akit a képviselőtestület osztatlan bizalmával tisztel meg. Mert ha korteskedéssel kezdjük, akkor holt bizonyos, hogy veszekedéssel folytatjuk.

Ideje lenne, ha az illetékes tényezők megmozdulnának s körülnéznének: ki légyen Zalaegerszeg város vezetője.

* * *

Megszökött az igazgató ur . . . És még azt mondják, hogy a romantika kora lejárt. Dehogy járt az még le kérem. A szerelem sem évült el és Ámor istenke még mindig beleszól az emberek sorsába. Sokszor azután produkál olyan történeteket, amelyek visszaidézik a romantikus idők hagyományait.

Itt van például az alsólendvai szenzáció, amelynek hősei: Wortman Béla esernyőgyári igazgató és a szép Csik Katalin, egy gyönyörűséges munkás leány.

Wortman Béla élelmes intelligens, jómodoru kereskedőségét volt. Ambíciója azonban magasabbra tört. Megalapította az alsólendvai esernyőgyárat. Eleinte a gyár nem ment valami jól, de hovatovább fellendült s amikor részvénytársasággá alakult át számottevő iparteleggé fejlődött. Üzemét

DROGERIA AZ ARANY KERESZTHEZ

Zalaegerszegen, az Arany Bányátellenében

A legolesobb beszerzési forrás gazdasági, háztartási, betegápolási, gyógyszeranyagok, pipere- és illatszerekben

A kitünőnek bevált **Gentry kávé-keverék** kilója 3 korona 20 fillér.

kiterjesztette s olyan gyártmányokat hozott forgalomba, amelyek kiállják a versenyt bármely külföldi paraplával.

A részvénytársaságnak Wortman Béla lett egyik igazgatója s az igazgató nemcsak mint üzletember, hanem mint társadalmi férfi is elismerésben részesült. Néhány hónappal ezelőtt meg is nősült s minden jel arra mutatott, hogy boldog és megelégedett ember akire az a sors vár, ami minden részvénytársasági igazgató fátuma: a meggazdagodás.

Ekkor lépett azonban a színtérre Csik Kató, a tüzes tekintetű, ringó derekú szép leánya, aki nemrég pulykákat őrzött az alsólendvai gyepen. A leánya az esernyőgyárba került, ahol bámulatosan gyors karriert csinált. Szépsége elcsavarta az igazgató fejét s a direktor ur elfeledkezve gyárról, feleségéről, szép jövőről, bucsuzatlanul elhagyta Alsólendvát!

... És elűntenek együtt az igazgató s a munkásleány, akinek valahol messze — talán a tengeren túl — dudolja a szerelmes direktor: Kató, Kató, szíven szép Katója...

Szerencsére a gyárnak nem történt semmi baja. De egy szerencsétlen fiatal asszony könyves szemekkel tekint a messzeségbe, a szerelmes szökevények után.

Lapunk zártakor úgy értesítettünk, hogy a szerelmes párnak az igazgató neijének rokonsága Bécsben nyomára akadt.

Iskolai s iskolán kívüli népművelés.

Dr Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő előadása a »Zalamegyei Általános Tanítótestület« 1907 évi augusztus 27-iki balatonfüredi közgyűlésén.

Méltóságos Gróf, Főispán Ur!

Tisztelt Közgyűlés!

A »Zalamegyei Általános Tanítótestület« által az utolsó huszonhárom évben megtartott gyűlések jegyzőkönyvei eléggé tanuskodnak azon odaadó törekvéseiről, mellyel a lelkemben ápoltságot érzek fényét, az Önök szívében is kigyujtani igyekeztem.

Mindenkor hittem és éreztem, Tisztelt Közgyűlés, hogy a mi erőnk forrása, a mi munkánk áldása, csak az ideálok kultuszának lelki közösségéből fakadhat.

Természetesnek fogják tehát találni, ha e helyen is, melyet mint a mai közgyűlés egyik előadója elfoglalok, ambíciomat helyezem abba, hogy e perc emléke ne csak gyűléseink évkönyveinek néma öröksége, hanem — amint ez hitem szerint eddig is történt — hivatali, kulturális s társadalmi szövetségünknek erős kapcsa, élő tettekre sarkalló nemes rugója legyen!

Tettekre hivatkozom, Tisztelt Közgyűlés, mert a magyar föld, a magyar érzés és művelődés, tehát a magyar faj sorsa iránti érdeklődés a közszellem hatalmas hullámverésével tör utat a társadalom közérzéséhez.

A lelkek ébredésének mindnyájunkat egy hatalmas nemzeti egységbe olvasztó munkájában, a közművelődés minden fokozatán új és új lelkesedés emel új intézményeket s a társadalom nemes rajongása támogatására siet az állam kötelelességeinek.

A gyermeklélektannak eddig csak lelkes pedagógusok kis csoportjában ápoltságot új tudományát immár fényes főiri estélyeken teszik nagyérdemű viták és megbeszélések tárgyává; az országos gyermekvédő Liga mint a fajfentartás élő lelkiismerete nyilatkozik a lelkeken. Népoktatási körök, közművelődési egyesületek és szövetségek, népházak, népakadémia, vidéki kulturgözpontok, népművelési egyesületek, szabad lyceumok, népszerű főiskola — University Extension — kereskedelmi, ipari s iparművészeti szaktanfolyamok, továbbképző tanfolyamok, munkás otthonok, munkás gimnáziumok, kulturpaloták, könyvtárak, muzeumok s a művelődésre nagy hatással bíró »Uránia«

színház állanak a társadalmi szeretet rendelkezésére.

Szeretnek, mert igaz az a régi szép mondás, hogy a ki tanít, az szeret!

Apácai Cseri Jánost, a nagyemlékü magyar tanítót, ki »az álmos és mámoros, hálgyos szemű« magyar népet tudásra s iskolák állítására nógatta maga a haza bölese, Deák Ferenc igazolja 1861-ben Kemény Zsigmond báróhoz írt levelében: Tanulniuk kell s művelniük a tudományok minden szakát, művelniük a népnek minden osztályát mert korunkban csak azon nemzetnek van biztos politikai jövője, mely komolyan törekszik az általános műveltség színvonalára emelkedni s azon haladni.

Igazolja a legnagyobb magyar Széchenyi István gróf, ki a haladásban, a nemzeti boldogulásban mindenkor a tanultabbnak itéli a pálmát.

Redkívül érdekes tárgya marad a magyar közélet utolsó félszázada történetirőjének az a nagy lelki és társadalmi törekvés, mely a népművelés minden ágában és fokozatában, a tizenkilencedik századot korunkkal áthidalja.

Fentartom magamnak az alkalmat, hogy az iskolán kívüli népművelés ezen gazdag korszakát az ismeretek és gyakorlati intézmények csoportjai szerint az Angliában kialakult felsőbb népművelés vezérlő eszméjének hatása kapcsán, egyik gyűlésünkön Önöknek bemutassam.

Fentartom azonban magamnak annak méltatását is, hogy a népművelés bármely fokozatában felszínre került áramlatok közül csak annak lehet része nemzeti megszilárdulásunkban, mely nemzeti tartalmat tesz a kultúra által egységes társadalomba.

»Mi nemcsak pusztán tudományt és ismeretet kívánunk terjeszteni — mond Rákosi Jenő¹⁾ — hanem magyar tudományt hirdetünk, magyar érzést ápolunk, magyar lelkeket nevelünk. Tehát nemcsak az elmékbe öhajunk világosságot vinni, hanem a szívekbe is, világosságot és szeretetet. Szeretetét a tudásnak, szeretetét a szépeknek, a jóknak, szeretét a nemzetnek és hazának. Magyar népet akarunk nevelni, melynek életkedve van és amelynek ideáljai vannak. És olyannak akarjuk nevelni tanítványainkat, hogy ideáljukat megtudják tartani az életben keresztül.«

Ehhez a szép kijelentéshez még csak annyit fűzök, Tisztelt Közgyűlés, hogy az emberiség közkinésévé vált eszmék tulnyomó részét fajuk, tudásuk és érzésük egységében erős és kipróbált nemzetek szolgáltatják a világnak.

Világos tehát, hogy csak nemzeti egyéniségünk erejéből alakulhat ki oly nemzeti kultúra, mely helyet követelhet magának az emberiség kulturájában is.

Közös célnak szolgál tehát az iskola és iskolán kívüli népművelés; közös lényegük a nemzeti tartalomban s szerves különhatásuk, egymással való vonatkozásukban.

Ha az iskolán kívüli művelődésnek tulnyomóan az iskolák mulasztásait kellene pótolnia, nem tölthetné be elsőrangú hivatását, a tudomány népszerűsítését, a tömegek képzését, ott és abban, ahol és amiben életviszonyaik folytán akadályoztatnak.

Az iskolán kívüli művelődésnek nincs tehát erősebb szövetsége, mint a — jó iskola.

Jó iskola — oktatásügyünk minden fokozatában — az elemitől az egyetemig.

Sok szó esett nálunk arról, vajjon az egyetemek szaporítása, vagy a népiskolák fejlesztése volna-e fontosabb és sürgősebb.

Hunfalvy Pál tette a kijelentést, hogy felülről terjed a világosság, nem alulról.

Csengery Antal szerint kire maga Berzeviczy Albert dr hivatkozik »Közművelődésünk és a harmadik egyetem« című munkájában a felsőbb oktatás képezi az alsóbb iskolák tanárait és tanítót. A felsőbb oktatás fejlődésétől, haladásától függ a népoktatás fejlődése és haladása. Nem az irni és olvasni tudók százaléka dönt

¹⁾ A »Szabad Lyceum« ez évi áprilisi közgyűlésén tartott beszédében.

szereinte a nemzetek sorsa fölött, hanem az a nemzet áll meg diadalmasan a nagy verseny minden terén, amelynek nagyobb tudósai, államfőrfiai, hadvezérei, kitünőbb ügyvédei, orvosai, hivatalnokai, tanítói, művészei, műveltebb kereskedői, mezeti gazdái és iparosai vannak.²⁾

Hát Tisztelt Közgyűlés, ma oly nagy és fontos nemzeti érdekek sorsa függ a magyar népiskola sürgős kiépítésétől, hogy időnk sincs az oktatás fokozatainak elsőbbségét vitatni.

A kéz, mely az alapot megrakta, az agy, mely a világosságot akár alulról, akár felülről árasztja a nemzeti művelődés templomába — egyképpen hozzájárul a haza dicsőségéhez és nagyságához.

Csak az a földolog, hogy mindenki, a ki e drága rögökhöz ragaszkodik, testi és lelki erejének összességével, egyéni önérzete teljes méltóságával és faja iránti szeretetével lángolásaival töltse be a helyet, a hova állítottott.

A tanítóra az iskolai és iskolán kívüli népművelés nagy világában váró felelősségteljes köteleességekkel szemben, elsősorban arról a rendkívüli támogatásról kell megemlékezni, melyet a magyar tanító szíve, értelme s lelki készsége az új tanterv utasításából nyerhet.

Dr Fináczy Ernő a »Magyar Paedagogia Társaság« 1907 január havi gyűlésén konstatálja, hogy a népoktatás széles mezején ma már céltudatos munkásság folyik. A népiskolai tantervhez való utasítások révén értékes eszmék, új szempontok, új módszerek kerültek forgalomba. Ha csak — ugymond tizedrésze valósul meg annak a nemes tartalomnak, mellyel e munkát telítve van, népoktatásunk új perspektívái nyilhatnak.

Ezen utasítás, Tisztelt Közgyűlés a nevelés és tanítás célját nem a kor szociális szükségletei szerint állapítja meg, amint ezt a szociálpedagógusok első sorban sürgetik, de megrajzolja a magyar népiskolának ideálját, a hazaszeretetnek, a vallás és erkölcsnek, a magyar nemzet kulturái munkájának, az erkölcsi, értelmi, s esztétikai nevelésben gyökerező végigazságait.

Végigazságoknak mondom az emberi szívnek ezen dogmáit; mert a tananyag és módszer az idő, tudomány és tapasztalat szerint fog változhatni, de nem hiszek oly időben és oly viszonyokban, melyek közt magyar tanító, a becsület érzésének, a munkakedvelésének, az Istent, hazánkat, királyunkat s embertársainkat szívünkbe záró szeretnek erkölcsi eszménye nélkül nevelhessen boldog nemzedéket.

Itt kell rámutatnom a tanító iskolai hatásának egyik leghatalmasabb tényezőire az ő nagy tapasztalaton nyugvó önállóságára.

A közoktatási kormány is mindig figyelembe vette a magyar tanítóságnak, a paedagogiában e révén elért »közös meggyőződéseit.«

Barth Pál helyesen mondja egyik jeles munkájában²⁾ hogy a tanulás és nevelés kérdésében a régieknek, az öregeknek a szavát is meg kell hallgatnunk.

A paedagogia legkiválóbb gondolkozói rámutatnak a hajlamban rejlő s meg nem tanulható paedagogiai érzékre, melynek folytán a paedagogus is, mint a művész, egyben, másban születik.

De hát Tisztelt Közgyűlés, úgy van berendezve a világ, hogy kevesen vagyunk művészek.

A többiek, de még a paedagogus — művészek is rá vannak utalva a továbbképzésre.

Legalább a gyorsan fejlődő tudományok azon ismereteiben, melyek a tanító iskolai hatásával legvitalisabban összefüggnek.

Épp abban a körben, melyben a gyermeki lélek idomítója legtöbbet mozog — egy egész új tudományiág tárul elénk.

Mindnyájan tudják, Tisztelt Közgyűlés, hogy a gyermeklélektanra gondolok, mely a maga viszonyaival és megfigyeléseivel, közvetlen érdeklődésben vonja a gyermeknek megértésén és annak szeretetén alapuló gyermekvédelmet.

(Folyt. köv.)

¹⁾ Magyar Tanügy. 1903. november 29. szám.

²⁾ Die Elemente der Erziehung und Unterrichtslehre. Magyar Paedagogia. 1907. február 2. 90. oldal.

A
sósokuti
(Vas megye.)
VITA

FORRÁS természetes alkalikus carbon-natron hazal gyógy ásványvíz
Leghírnevebb orvos-professoraink szenzációs gyógyeredményeket érnek el vele
minden hurutos gége-, epe-, vese-, hólyag- és májbetegségeknel. A legakutabb
gyomorbojoknál is biztos eredménnyel használható.

Főlséges és speciális gyógyszer gyomorégés ellen. Kapható minden jobb fűszerüzletben.

Kapható Zalaegerszegen: Gyarmati Vilmos cégnél.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a pécs-varasdi állami közutnak Somogyvármegye területére eső kaposvári átkelési szakaszán újjáépítendő Kallós hid alépitményi és ezzel kapcsolatos egyéb munkái, nemkülönbön vasfelszerkezeti munkái biztosítása céljából zárt, ajánlati versenytárgyalást hirdet, mely az alépitményekre 1907. évi november hó 5-ikén déli 12 órakor a kaposvári m. kir. államéptészeti hivatal helyiségében fog megtartatni. Ugyane hivatalnál nyújtandók be az ajánlatok is, s ugyanitt tekinthetők meg a versenytárgyalás alapjául szolgáló műszaki műveletek is. A vasfelszerkezeti munkákra vonatkozó versenytárgyalás 1907. évi november hó 5-ikén déli 12 órakor fog a kereskedelmi miniszterium I. C. 1. szakosztályában (II. Albrecht-ut. 1. földszint) megtartatni. Ez utóbbi munkákra vonatkozó ajánlatok a miniszterium segédhivatali főigazgatójához (II. Lánchid-utca 1. sz. I. emelet) nyújtandók be. A kaposvári államépitészeti hivatalnál megtartandó versenytárgyaláson vasbetonhid építésére is tehető ajánlat.

II.

A m. kir. V. honvédkerület hadbiztossága a Sopron, Kőszeg, Körmend, Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely állomásokon elhelyezett m. kir. honvédparancsnokságok, csapatok és intézetek élelmi-szükségleteinek (kenyér, zab) ajánlati tárgyalás útján való biztosítása iránt, hirdetményt bocsátott ki. A versenytárgyalás Sopronban és Nagykanizsán október hó 22-ikén, Keszthelyen pedig 25-ikén fog megtartatni. Az ajánlatokat legkésőbb ugyan e napokon délelőtt 9 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz benyújtani. A részletes föltételek a felsorolt állomáshelyen levő parancsnokságoknál tudhatók meg.

Sopron, 1907. évi október hó 9-ikén.

A soproni kereskedelmi és iparkamara.

Hirek.

A vértanuk napján. Az aradi vértanuk halálának évfordulója alkalmával a zalaegerszegi r. kath. templomban gyászmise volt, amelyre a »Zalamegyei Honvéd egyesület« meghívta a vármegye tisztikarát, a bíróságokat, hatóságokat s a tanintézeteket. A gyászmisén nagy közönség jelent meg. — Társadalmi egyesületeink közül csak a kereskedő ifjak önképzőköre tartott gyászünnepélyt a vértanuk emlékére. Ezen az ünnepségen is kevesen vettek részt. Dr. László Pál ügyvéd, az egyesület elnöke hatóságokkal beszédet nyitott meg az ünnepélyt. Utána Friedmann Jenő Ábrányi Kornél »Október 6.« e. alkalmi költeményét szavalta el. Majd Kardos Jenő ügyvédjelölt lépett az emelvényre s méltatta a nagy nap jelentőségét; élénk színekben festve a magyar szabadságharcnak világtörténeti jelentőségét. Fangler János Ábrányi »A 13.« című alkalmi versét szavalta el. Végül a közönség a Hymnuszt énekelte.

Képviselőtestületi gyűlés. Zalaegerszeg város képviselő testülete a múlt csütörtökön délután Németh Elek h. polgármester elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Érdeklődést keltett a közgyűlésnek Várhidy Lajos fel-függesztett polgármesternek állásáról való lemondása, melyet ezen alkalommal volt a gyűlés tárgyalandó. A város atyák nagy érdeklődést tanúsítottak az ügy iránt, mert városszerző beszélték, hogy Várhidy Lajos azon feltétel alatt mondott le a polgármesteri állásról, ha évi fizetésének 80%-át végkielégítésként a közgyűlés részére megszavaz és azt utalványozza. Pontosán megjelentek a képviselők a gyűlésteremben úgy, hogy elnöklő h. polgármester 4 órakor megnyithatta a tanácskozást. A tárgysorozat első pontja volt a kérdéses lemondásnak előterjesztése. Halotti eszében olvasta föl azt Fülöp József városi aljegyző. A tanács javaslata az volt, hogy a lemondást a közgyűlés fogadja el, a végkielégítésre vonatkozó részét pedig megfelelő javaslattal végett adja ki a városi nyugdíj választmányának. Ez hosszú vitát produkált. Többen mellette, mások meg ellene foglaltak állást, Tivolt János képviselő pedig a következő indítványt adta elő:

A tanácsai javaslat első részét, a mely a

lemondást elfogadja, magamévá teszem; a második részt azonban nem fogadom el.

Ellenben azt javaslom, hogy miután már korábban is hajlandók voltunk egy teljes évi fizetést, mint végkielégítést megadni, tehát adjuk meg a nyugdíj szabályzat szerint öt megillető végkielégítést.

És tekintettel arra, hogy ez a határozat az ő részéről nem fog megfellebbeztetni, mondassék ki az is, hogy a tanácsai javaslat első része azonnal végrehajtható legyen és keressék meg Zalavármegye alispánja a pályázat kiírására, és pedig azzal az indokolással, hogy a határozat megfelel a kérelemnek; másodsor mert a közérdek az állás mielőbbi betöltését kívánja; s végül mert az eddigi ideiglenes pályázatok meddőek maradtak. É fölötte is sokat vitatkoztak. Közben azt kívánták, hogy Tivolt írásban adja be tett indítványát.

Ennek elkészítéséig a h. polgármester fölfüggesztette a gyűlést. Az indítvány benyújtván, a vita tovább folyt. Végre szavazással döntöttek. Nyolcan a tanács javaslata mellett, huszonhárom Tivolt indítványára szavaztak, sokan tartózkodtak a szavazásból, — s így Tivolt János indítványa értelmében mondta ki az elnök a határozatot. — De még ezután is tovább folyt a vitaközlés e kérdés körül. Csoportokba verődtek a képviselők és élénken pertraktáltak az ügyet. Sehogyse tudtak egyesek megnyugodni abban, hogy Várhidy Lajos fölvegye a polgármesteri fizetést is, meg ennek 80%-át is megkapja végkielégítésként. Az a körülmény azonban, hogy a volt polgármester végleg elhagyja helyét, némileg megnyugvást szerzett.

A közgyűlés további folyamán Tót Pál olai lakósnak az olakülvárosi iskola bére felemelése iránti kérvénye akkép nyert elintézést, hogy a haszonbér 50 koronával fölemeltetett. Végül néhány jelentéktelen illetőségi ügyet tárgyalt a közgyűlés.

Eljegyzés. Hegyi József okl. kőműves mester eljegyezte Varga György zalaegerszegi kőműves mester kedves leányát, Vilmát.

A feltizenkét órai mise. A r. kath. plébánia hivatal közli, hogy e hó 20-án, közbejött akadályok miatt, a feltizenkét órai mise nem tartatik meg.

A zalaegerszegi főgimnázium ünnepe. E hó 8-ikán mult 10 éve annak, hogy Medgyesi László elfoglalta a zalaegerszegi állami főgimnázium igazgatói állását. A kitünő tanfőru az elmúlt évtized alatt úgy az iskola falain belül, mint kint a társadalomban buzgó tevékenységet fejtett ki a kultúra szolgálatában. Vezetése alatt főgimnáziumunk kitünő intézetté fejlődött s Medgyesi Lajosnak eréllyel és tapintattal sikerült legyőznie azokat az akadályokat és nehézségeket, amelyek a tanári kar egyetértő működése előtörtöttek. Amily aggodalommal nézte a társadalom főgimnáziumunk kebelében dülő félreértéseket, a tanári kar széthuzását, olyan örömmel tölt el ma mindenkit az a serény munka, amelyet a főgimnázium tantestülete az igazgatóval karöltve, az ifjuság nevelése körül kifejt. Hiszen a jó iskola mindnyájunk kincse s annak áldásai szétáradnak az egész társadalomra. Nagy megnyugvás minden szülőre, ha azzal a tudattal bízhatja fiait az iskolára, hogy ott nemesek lelkét kap a tudományokból, hanem nemes példát a hazafias és férfias erényekből, az egymás iránt való becsületből és szeretetből. Medgyesi Lajos igazgató meg tudta szerezni tanártársainak becsületét, a szülők tisztelétét s az ifjuság szeretetét. Munkájának jutalma volt az az ünneplés is, amelyben a tanári kar igazgatói működésének tizedik évfordulóján részesítette. A tanári testület, Udvardy Vince vezetésével felkereste az igazgatót s biztosította tisztelétéről és szeretetéről. Medgyesi Lajos, akit teljesen váratlanul ért az üdvözlés, meglepetten mondott köszönetet a figyelemért. — A tanári kar üdvözléséhez mi is csatlakozunk, de egyszersmind kifejezést adunk a tanári testület iránt érzett őszinte nagyra-becsülésünknek azért a nemes törekvéséért, amellyel az intézet kebelében a szeretet kultuszát ápolni törekszik s példát ad ifjainknak az érdem méltó elismerésével. Nagy tőke az, amely fiaink lelkében dus kamatokat hoz az egész társadalomnak.

Gyászhir. Sanits Sándor zalaegerszegi tekintélyes polgár október 8-ikán 71 éves korában meghalt. 9-ikén temették el impozáns részvét mellett.

Izr. istentisztelet. A péntek esti istentisztelet a további intézkedésig 5 órakor kezdődik.

Kinevezés. Schill Imre végzett gazdaság földműves iskolai segédtanítóvá neveztetett ki.

Áthelyezések. Szabó Lajos nagykanizsai állami elemi iskolai tanító a szolnoki, — Pathi Nagy Julia ujbpesti állami elemi iskolai tanító s a nagykanizsai állami elemi iskolához helyeztetek át.

Reisinger Pál kir. állatorvos Győrszentmártonból Novára, Strem Ödön pedig Nováról Magyaróvára helyeztetett át.

Szabad liceum. A Zalaegerszegi Irodalmi és Művészet Kör mult héten ülést tartott a szabad liceumi előadások idejének és sorrendjének megállapítása tárgyában. A program szerint a tél folyamán 12 előadás lesz s ezek mellett még néhány Uránia darabot is bemutatnak, a főgimnázium új vetítő készülékével. Az előadások a főgimnáziumban fognak tartatni. A részletes programot jövő számunkban közöljük.

Mintaszüret Zalában. Említettük már, hogy a földművelési miniszter a borkezelés okszerűbbé tétele céljából mintaszüretet tartását rendelte el. A zalai mintaszüret a mult héten volt Dr. Magyar Károly badaosonyi szőlőjében. A szüreten, amelyet Pettenkoffer Sándor, a budafoki vencellériskola igazgatója vezetett, a munkát a technika legmodernebb eszközeivel végezték.

A budapesti Uránia színház pénteken tartotta Zalaegerszegen első előadását. Az „Arany Bányán” szálloda nagyterme zsúfolásig megtelt s a közönség figyelmét mindvégig lekötötte az érdekes előadás. Kár, hogy a zalaegerszegi villamos központ nem adhatott a készülékhez elég áramot, mert az apparátus bekapcsolása a világításban zavarokat idézett volna elő. A világítást tehát az Uránia saját gázkészüléke szolgáltatta. A képek ezért nem voltak élesek s különösen a mozgó fényképeknél hiányzott a kellő világítás. Az előadás azonban így is élvezetes és érdekes maradt. Szombaton este a „Pénz öfélése” című darabot mutatta be a színház.

Svastics Eugénia nagykanizsai hangversenye. Svastics Eugénia, a kiváló zalamegyei ének-művész Tarnay Lajos zongoraművész kíséretével e hó 19-én Nagykanizsán hangversenyt rendez.

A balatoni szövetség az ipari tanfolyamokért. A Balaton érdekeit agilisán munkáló balatoni szövetség folyton újabb és újabb teret és módot keres, hogy a Balatonvidék népének anyagi boldogulását előmozdithassa. Legújában is a következő fölterjesztéseket intézte az egyes miniszterekhez. Apponyi Albert gróf kultusz-miniszterhez intézett iratban 500 korona államsegélyt kér a szövetség egy oly alkalmas tanerő tiszteletdíjára, — aki a himző háziipari tanfolyam vezetésére és tanítására képes és hajlandó. E tanfolyam a somogy megyei Tótszentpálou tartatnék, Varjaskér, Táska és Buzsák községek bevonásával, ügyesebb falusi leányok és asszonyok javára. Darányi Ignác földművelési miniszterhez intézet átiratban pedig 1000 kor. segélyt kér gyékény-, sás-és vesszőfonás tanítását célzó két tanfolyam költségeire. Az egyik tanfolyamot a zalamegyei Gyenesdiáson, a másikat ugyan-osa Tótszentpálou nyitanák meg Varjaskér, Táska és Buzsák községek bevonásával. A szövetség kérelmében előre jelezte, hogy az ügyes készítmények részére raktárat tartana fönn, sőt a beszolgáltatott tárgyakra előleget is fog adni a szövetség.

Uj orgona. Az andráshidai rk. hitközség a már pusztuló templomát nagy áldozatok árán renováltatta s legközelebb fogják azt felszentelni. Kijavítottak mindent, a mi csak javításra szorult. Az orgona azonban teljesen hasznavehetetlen volt. A költséget, fáradságot nem ismerő hívők ezen nemes hangszer beszerzésére is meghozták az áldozatot. Németh Sándor 100 koronás alapot tett le az új orgona javára, Ujlaky Béla körjegyző pedig az alapot igazi keresztény szívvvel akként gyarapította, hogy házról-házra járva gyűjtögette össze a még hiányzó összeget az önként adakozó hivatól. És most már az andráshidai templomnak olyan orgonája van, a mely díszére válik a templomunknak s az ajtatos hívőknek Isten iránti szeretetére mutat. Azért fogadják ezuton is a nevezett férfiak — Dömötör Károly községi bíróval együtt, akinek szintén része volt a gyűjtésben — valamint a kegyes adakozók is legforróbb köszönetemet úgy a magam,

mint a hitközség buzgó katolikus lakosai részéről. A jó Isten jutalmazza meg nemes tettüket és fáradozásukat. Azt óhajtom, hogy bárosak minden községnek ily nemesen gondolkodó jegyzője volna. Palatin Márton k. tanító.

Alapszabály jóváhagyás. A magyar kir. földmívelésügyi miniszter a Tapolea vidéki gazdakör alapszabályait 88296./907 szám alatt jóváhagyta.

Nyilatkozat. A Hungaria Hazai Ernyőgyár Részvénytársaság igazgatósága kijelenti, hogy műszaki igazgatója Wortman Béla állomása helyéről titokban távozott. Távozásának indító oka tisztán és kizárólag szerelmi kaland, mint-hogy vele a gyár egy munkásnője is eltűnt, a kivétel, mint most kiderült, már korábban titkos viszonya volt. E miatt az igazgatóság őt állásától felmentette. Szükségesnek tartjuk ezt köz-tudomásra hozni és hangsúlyozni, hogy sem a gyár, sem senki más ezen eltűnéssel anyagilag károsítva nincs, a gyár zavartalan üzemét pedig távozásra természetesen nem is érinti. Alsó-lendván, 1907. október 9-én. Hungaria Hazai Ernyőgyár Részvénytársaság igazgatósága.

Kérem a város közönségéhez. A zalaegerszegi önkéntes tűzoltó egyesület szertára tudvalevőleg a szombathelyi megyéspüspök tulajdonát képező Arany János-utcai fundusra épült. A tűzoltó egyesület csak bérben bírja a házhelyet, melyet most megvásárolni kénytelen. Miután az egyesület erre a célra alappal nem rendelkezik, a város közönségéhez fordul azzal a kéréssel, hogy adományaival tegyék lehetővé, hogy a szertár fundusát a tulajdonos megyés püspöktől megvásárolhassa. Az adományok, vagy az egyesület pénztárához küldendők, vagy az egyesület szolgálja által a közönségnél fölmutatandó iven följegyezve, ennek lennének átadandók. A legcsekélyebb összeget is szívesen fogad és hírlapilag nyugtázza az elnökség.

A Badacsonyi tetején. Kevés olyan pontja van széles Magyarországnak, ahonnan oly tündéri kilátás nyílnék, mint a Badacsonyi tetejéről. Tiszta időben óriási messzeségbe kalandozhat a tekintet s a Balaton elragadó látványt nyújt annak, aki nem resteli azt a fáradságot, amelyet a hegy megmásítása okoz. A Badacsonyi egyik fokán áll a Ranolder kereszt, amelyet Ranolder veszprémi püspök emeltetett hatalmas kőtömbökből. A keresztet ut is vezet, amely a turistáknak van szánva. Kevesen jártak rajta. A magyar fürdőző közönség inkább hűselt a habléány verandája alatt, mintsem felbandukoljon a hegyre. Az utat tehát benőtte a cserje, összehajlott felette a lomb. Tavaly egy kissé felleldült a turista élet a Balaton mellett. Sokan megmászta a Badacsonyt, a legszebb pontokig azonban nem lehetett eljutni a járhatatlan bozót miatt. Badacsonyi-Tomaji község tehát aziránt folyamodott a vármegyéhez, hogy az utat építtesse ki, illetve tegye járhatóvá; a Balatoni Szövetség pedig ugyanezen kérelemmel fordult vármegyénk alispánjához.

Kibővítik a törvényházat. Nem régi még a zalaegerszegi törvényház és máris szüknek bizonyult. Annyira kicsiny és kényelmetlen, hogy a legszükségesebb hivatalos helyiségeket is csak ügyel-bajjal lehetett úgy a hogy elhelyezni. Így van ez a járásbírósnál is, a törvényszéknél is. Legszembetűnőbb a hiány a végtárgyalási terem-ben esküdtzéki tárgyalások idején, a mikor alig van hely 50—60 embernek. A fogház is szük, helyiségei elégtelenek. Ezen óhajt az igaz-ságügyi kormány segíteni, midőn a törvénykezés épületét kibővített s egy új fogházat épített. A terveket, amelyeket Wagner Gyula budapesti műépítész készített, a minap nyújtották be a város tanácsához, hogy a szükséges építési engedély kiadassék. A jövő tavasszal meg is kezdik az építést.

Érdekes megyei határozat. Novák Mihály könyvéről Zalavármegyei törv. bizottsági köz-gyűlése szept. 9-én a következő határozatot hozta: A vármegye bizottsági közgyűlése Novák Mihály zalaegerszegi állami tanítónak azon kérelmét, hogy »Zalavármegye az 1848/49. évi szabadságharcban« című, bővített kiadásban megjelent s a közgyűlésnek bemutatott műve a zalai iskolák és népkönyvtárak javára megren-deltessék, alap hiányában sajnálattal nem teljesít-heti, tekintettel azonban arra, hogy ezen mű, mely zalai elődeink neveit és tetteit őrzí, fenntartja és tovább adja a késő utódoknak, oly örökbeeső munkát képez, melyet hazafias és kegyeleti köte-

lesség megszerezni a vármegye minden községé-nek, ennél fogva ezen mű megvételére a közsé-gek figyelmét felhívja, azt a legmelegebben ajánlja, egyúttal a bemutatott művet hazafias munkássága elismerésének nyilvánítása mellett a megyei levéltárba elhelyezni rendeli. A mű 4 koronáért megrendelhető a szerzőnél. — Miről a vármegyei hivatalos lap után a vármegyei községek előjáróságai és Novák Mihály zala-egerszegi lakos állami tanító értesítettek.

Adomány. Komlós M. Miksa zalaegerszegi kereskedő az izr. templomnak egy értékes és díszes szőnyeget ajándékozott.

Szűcs János, a szombathelyi megyéspüspök jószágkormányzója a zalaegerszegi önkéntes tűz-oltó egyesületnek, a tűzoltó őrtanya házhelyé-nek megváltása céljára 20 koronát volt kegyes adományozni, melyért hálás köszönetét fejezi ki az egyesület elnöksége.

Késelő tolvaj. Jós Kati völgyipusztai asszony diót kérészt a hegyen. Nem a saját diófája alatt szedegette a gyümölcsöt, hanem idegen területen akarta összegyűjteni a télre való kalács tölélekét. Az asszonyt tetten érte Kovács Mihály hegyőr, aki felhívta a tolvajt, hogy kövesse a bírőhoz. Jós Kati erre késével felelt s a hegyőrt hasba szurta.

Dinamit patronok. Ugy látszik, hogy a dina-mittal dolgozó vállalatok könnyelműen bánnak a veszedelmes patronokkal. Hol itt, hol ott kerül egy avatatlan kezébe, amelyek csak bajt okozhatnak vele. Néhány héttel ezelőtt a zala-szentiváni vasuti állomás sinjein találtak patro-nokat; a mult héten az egerszeghegyi uton talál-tak egyet, szerencsére üresen, Csáktornán pedig játszó gyermekek kezében robbant szét a veszé-lyes szerszám. Egy fiut halálra sebesített. Ezek a lövegek nem kerülhetnek ki máshonnan, mint a kőfejtőkből, ahol a munkások bánnak a dina-mittal.

Harc a borhamisítók ellen. A magyar királyi belügyminiszterium az országsterbe még mindig uralkodó borhamisításokra való tekintettel körrendeletet bocsátott ki a vármegyék alispán-jaihoz, hogy utasítsák a járási tisztviselőket a borhamisítás legéberebb ellenőrzésére. Azok ellen, akiket alaposan gyanúsítanak, hogy a borokat meghamisítják, vizsgálatot indítsanak s a borhamisítás megakadályozása tárgyában alkotott törvény s végrehajtási utasítás rend-elkezéseinek legszigorúbban szerezzenek érvényt.

Köszönet nyilvánítás. Özv. Sanits Sándorné férje elhalálása alkalmából az elaggott iparosok-nak alapjára 50 koronát volt szíves adományozni, fogadja a nemes szívü adakozó az ipartestület hálás köszönetét. — Az elnökség.

A Balaton apadása. Mi is megirtuk, hogy a Balaton vize ezidén szokatlanul rohamosan apad. Csipke Ferenc, a siófoki zsilip kezelője azon-ban a Keszthelyi Hírlapban bebizonyította, hogy az apadás az idén sem rohamosabb, mint más éveken. A májusi vizállás a siófoki zsilip méreójének zérus pontja fölött volt az idén: 105 cm, a szeptemberi azonban csak 54 cm. 1902-ben a májusi vizállás 116 cm, a szeptemberi 69 cm. volt. 1903-ban a májusi 95, a szeptemberi: 68. 1905-ben a májusi: 76, a szeptemberi: 50. 1906-ban a májusi 116, a szeptemberi 84 cm. volt. A Sió-csatorna vízeresztésének célja az, hogy a Balaton vizállása megkapja, ha csak lehetséges a zérus feletti 50 cm. vizállást, vagy legalább azt megközelítőleg elérje, ha szeptem-berben nem hat decemberig, mint amely hóna-pokig a Balatont apasztani lehet, a szükséghez képest. Ha a Balaton medre ősszel meg nem kisebbedik, mi lenne tavasszal a Balaton és Sió vidékén? A Balaton partja tönkremenne, árterülete moocsárrá válnék, s még mind ez sem akadályozná meg a Balaton vízemelkedését.

Közös konyha. A közös konyha mindjobban tért hódít. Egyik város után a másikban állít-ják fel. A mult héten Szombathelyen szervez-ték a közös konyhát, amely nemsokára megkezd-i működését. A szervező bizottság az előzetes munkálatokkal elkészült. A déli ebédet három tál ételben szabta meg, ami áll: levesből, marha-husból körözve, főzelékből sülttel, vagy tésztából. Aki négy tál ételre tart igényt, az többet fizet. A vacsora egy husételből áll. Az adag nagy-sága a következő: Leves 3 deciliter, hus 20 deka, főzelék egy negyedkiló és tészta 10 deka.

Az apagyilkos. Német Sándor kallosi lakos a hegyen összeveszett az apjával. A két ember

perbe állott s amikor tetőpontját érte az izgalom, a fiu felragadt egy hatalmas szőlőkarót s azzal az öreget rettenetesen megverte. A verés foly-tán megsérült ember még haza tudott menni, de estére kelve meghalt. Harmadnapra azután el is temették. A csendőrség azonban híret vette az esetnek s feljelentést tett a zalaegerszegi kir. ügyészségnél. A hullát exhumálták, s miután a hullarendőri vizsgálat megállapította, hogy Német a verés által szenvedett sérüléseiben pusztult el, az apagyilkos fiut letartóztatták.

Megszurkált mezőőr. Nagy Sándor osatári mezőőr bement a korcsmába egy ital borra. A korcsmában összetalálkozott Jákló Kálmán, Olasz Ferenc és Kovács Károly osatári lakosokkal, akik a mezőőrnek régi haragosai voltak. Ital közben szövtetés keletkezett, aminek a vége verekedés lett. Előkerült a bicska is. Három ember rohant Nagy Sándor mezőőrré, akit úgy összeszurkáltak, hogy életveszélyes sebekkel hozták be a zala-egerszegi kórházba.

Mének osztályozása. Az állami ménesekben nevelt fiatal méneknek, valamint a magánosok-tól vásárolt és még ezután vásárlandó mének-nek a ménteleposztályokba való beosztása Buda-pesten okt. 11-én, Bábólnán okt. 14-én, Kisbéren okt. 15-én, Mezőhegyesen okt. 18 s 19-én törté-nik. A ménesbeli anyakancák párosításának megállapítását pedig Mezőhegyesen okt. 25-től 30-ig, Bábólnán november 4-től 8-ig s Kisbéren november 9-től 13-ig eszközlik. Az érdeklődő-ket szívesen látják.

Szerelmi zálog. Egy ifju ember az éjszaka késő órájában ballagot haza felé. A néptelen utcákon csak egy lényel találkozott. A két éjszakai vándor — az egyik ifju férfi, a másik fiatal leányzó — úgy gondolkodott, hogy nem jó az embernek egyedül lenni. És megismerked-tek. Az ismerkedésnek pástoróra lett a folyta-tása, a vége pedig az, hogy a fiatal ur nem találta a gyűrűjét, amely alvás közben eltűnt az ujjáról. A csábító azt állítja, hogy a leányzó vitte el a gyűrűt.

Tűz. Kiskanizsán kigyult Gyergyák József pajtája s a benne volt szénával és szalmával együtt elégett.

Gyengéséget,

akár szervezeti fejletlenségből, akár betegségből származnék, gyorsan gyógyít a SCOTT-féle Emulsió, melyet tökéletes táp-gyógyszernek lehet nevezni, mert rendkívül hatásos a gyógyereje s emellett

Az Emulsió vásárlá-sánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — halászt — kérjük figyelembe venni.

Izletes és könnyen emészthető.

a legmakacsabb beteg is gyorsan hozzászokik a

SCOTT-féle Emulsióhoz,

a leggyengébb gyomornak sem okoz nehézségeket.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Radikálisok és forradalmárok. Nagykanizsá-ról írják, hogy ott »Nagykanizsai radikális pol-gári párt« és »forradalmi szociáldemokrata párt« van alakulóban. Röpülő cédulákat osztogattak, — de aláírások nélkül. Az új pártok szervezői a kulisszák mögé bujnak, csak heccelik a pol-gárságot, amely azonban valószínűleg nem fog felülni a haladók intrikájának.

Elsült fegyver. Főző János csáfordi hegyőr hazament ebédre s puskáját az ajtó mellé támasz-totta. A töltött fegyver véletlenül eldőlt s a lövés a hegyőr Erzi nevű hat éves leányát találta. Főzőnek tavaly meghalt egyetlen fia, a felesége megőrült s most egyetlen leánykája pusztult el az elsült fegyver által okozott sérü-léseiben.

Legjobb és legfinomabb börtisztítószer a Globin. Hogy ez a szer elsőrendű gyártmány, bizonyítja az a sok kitüntetés, melyben a készítő cég már részesült. Így legutóbb a Szt. Louisi világiállításán a Grand Prix-vel tüntették ki. Dacára elsőrendű előnyeinek a Globin nem drágább más gyártmánynál és ezért nem szabad egy háztartásban sem hiányoznia. Kisérleje meg mindenki és egy próba után állandóan ezt fogja

használni. Mindenütt kapható. Vigyázzunk, hogy a dobozon a Globin szó álljon, mert ezt a szót szabadalom védi.

A murci. Uj József sándorházi lakos szerdán agyonszurta Egyed Józsefet. A kés az áldozat hasába fúródott s rögtön halált okozott. A veszekedés mulatozás körben keletkezett. Uj József azt vallja, hogy teljesen részeg volt s az ujbortatása alatt esett a rettenetes bűnbe.

Nagyságos asszony,

tudja-e, hogy a maláta-kávé vásárlásánál miért kell Önnek a »Kathreiner« nevet hangsúlyozni?

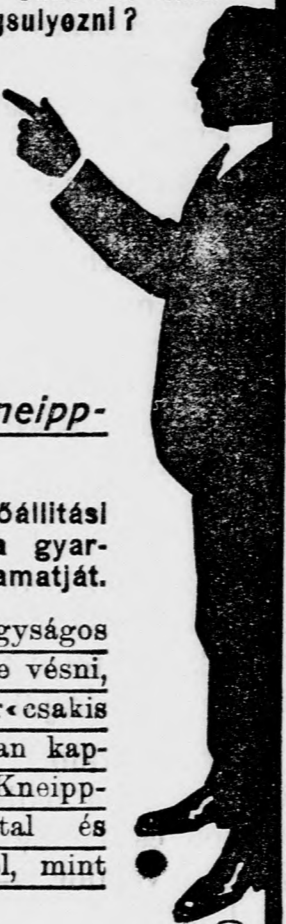
Mert különben annak az eshetőségnek teszi ki magát, hogy kétes értékű utánzatot kap, mely a »Kathreiner«-t kitüntető, mindenelőnyt nélkülözi.

Csakis a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

biria, különleges előállítási módszere révén, a gyarmatkávé ízét és zamatját.

Méltóztassék azért, Nagyságos asszony, jól emlékezetebe vésni, hogy a valódi »Kathreiner« csakis zárt eredeti csomagokban kapható »Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé« felirattal és Kneipp páter arcképével, mint védjeggyel.

Leopold Gyula az „Általános Tudósító“ szerkesztője hirdetési iroda tulajdonosa Budapesten 11 év óta fejt ki agilis tevékenységet, hogy a sajtó és a hirdetőik érdekét összeegyeztesse. Bátran állítható, hogy Leopold Gyula irodája nagyban hozzájárult, hogy a reklám hazánkban is tervszerűen és hatásosan fejlődjék, hogy a kereslet és kínálat legkényelmesebb és legolcsóbb közvetítője minél jobban emelje a forgalmat és befolyásolja a versenyt. Ismerik ma már a kereskedelmi, gazdasági és ipari üzletek, vállalatok, hogy az állandó, ügyes és észszerű reklámozás emeli hírnevüket, növeli forgalmukat, gyarapítja vagyonukat. Nem oly könnyű azonban a sikeres reklámozás; nagy gyakorlat, tapasztalat, tudás és szorgalmas munka szükséges ehhez. Tudomásunk szerint Leopold Gyula nagy apurattal dolgozó irodája felel meg kitűnően hivatásának és örvend nagy bizalomnak, miért is nem csak a legnagyobb magyarországi, hanem a tekintélyesebb és legelőkelőbb külföldi cégek is állandó üzletfelei, mert kiváló szakértelemmel, felülmulhatatlan pontossággal, odaadó lelkiismeretességgel és nagyon szolid árak mellett eszközöl bármiféle hirdetéseket, reklamokat úgy az összes budapesti és vidéki, mint a külföldi lapokban és naptárakban.

Állatdíjazás. Perlakon a folyó hó 22-én megtartandó Szent Lukács napi vásár alkalmával, a felhajtandó legszebb állatok számára állatdíjazást rendeznek. Az ezen való részvételre a vármegye gazdaközönségét szívesen látja a község előljárósága.

Kérje ingyen

és bérmentve magyar nyelvű, gazdagon illusztrált főárjegyzékemet. 3000-nél több rajzzal, mindennemű nikkellest, és aranyórák, valamint mindennemű szolid arany és ezüstárak, hangszerek, acél- és bőrárak stb.-ről eredeti gyári árban.

Nikkel remontoir óra . . . . . K 3.—
System Roskopf patent óra . . . . . K 4.—
Svájci eredeti system Roskopf patent K 5.—
Bejegy. „Sus Roskopf“ nikkellest. K 7.—
Ezüst remontoir óra „Glória“ művel K 8-40
Ezüst remontoir óra dupla fedéllel K 11-50
Ébresztőóra K 2.90. Konyhaóra . K 3.—
Schwarzwaldi óra K 2-80. Kakukóra K 8-50
Minden óráért 3 évi írásbeli jótállás.
Nincsen kockázat! Becserelés megengedve,
vagy a pénz vissza!

Első óragyár Brűx.

KONRÁD JÁNOS

cs. és kir. udvari szállító

BRŪX 1352 szám. (Csehország.)

Áruraktárak készlete. A csáktornyai nyilvános áruraktárak legutóbbi készlete volt: 30702 mun.

buza, 3843 rozs, 3036 árpa, 1374 zab, 8825 tengeri s 1798 leszt. A nagykanizsai-é: 27142 buza, 9051 rozs, 40613 árpa, 3694 zab és 3535 kukorica.

Hölgyek és uraknak tudniok kell, hogy a kitűnő gyermek-kenőcs, Babimira-krém az izzadság, vagy nedvesség által feldörzsölt, felpattant bőrt gyorsan gyógyítja, bőr- és fejkütségeket hamar eltávolít. Hintőpor (Stupp) helyett most mindenütt azt használják. Doboz 60 fillér, kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Talált pénz. Szeptember hó 27-én d. u. 5 óra tájban, Kaszaháza felé vezető útvonalon, a Zala híd mellett egy drb. 20 koronás bankjegy találtatott. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrkapitányságnál.

NESTLÉ

GYERMEKLISZTJE

csecsemők, lábbadozók,
gyomorhajosok részére.

A legjobb alpesi tejet tartalmazza.

Gyermekápolásról ismeretlen iratokkal ingyen kült: NESTLÉ

Bécs I., Biberstrasse 11.

Csikos - és Henneberg- se-
Kockás - lyem 60 kr.-tól fel-
Moire - jebb, bérmentve és
Armure - vámentesen. Minta
postafordultával.

Selyem

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
Seidenfabrikt an . Henneberg in Zürich.

Piaci áraink a legutolsó hetivásáron 100 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		21-40	—
rozs		17-60	—
árpa		17-20	—
zab		15—	—
kukorica		16—	—

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.

Laptulajdonosok: dr Csák Károly és Udvardy Ignác.

Értesítés.

Zalaegerszeg város tisztelt közönségével van szerencsénk tudatni, hogy e hó folyamán egy legújabb találmányu, villamos erőre berendezett

favágó gépet

helyezettünk üzembe.

Elvállaljuk hasábfának a legjutányosabb árban, a helyszínén leendő felfűrészelését, felaprózását és berakását, valamint nagyobb kiterjedésű fahasábnak tetszés szerinti nagyságra leendő szétfűrészelését és felvágását.

Előjegyzéseket már most elfogadjunk.

Szíves pártfogást kérünk

kiváló tisztelettel

Singer Tóbiás és Mondschein Lajos.

A REKLÁM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári-, kereskedelmi-, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **Leopold Gyula** szerkesztő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41.,

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, páratlan pontossággal és olcsón eszközölköz hirdetéseket és reklamokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések
és tervezetek ingyen!

Házeladás.

Zalaegerszegen a Wlassics Gyula-utca 45. számú ház szabadkézből **eladó.**

Jövedelmező tőkebefektetés.

Értekezni lehet a háztulajdonossal ugyanott.

Szőlő-

oltványokat

szállít, faj-

tisztasáért

jótállva, leg-

dušabb vá-

lasztékba a már évek óta elsőnek és leg-

megbízhatóbbnak ismert:

küküllőmenti első szőlőoltvány telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 111. sz. (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségtől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhethet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Eladó.

Alibánfa községben egy jó forgalmu

korcsma és bolthelyiség

szép telekkel, szabad kézből eladó.

Felvilágosítást ad

özy. Grünhut Dénesné.

Pénz!

Jelzálogkölesönöket 4°-ra közvetít, — drágább adóságokat konvertál a legelőnyösebb feltételek mellett és előleg nélkül.

Hitelforgalmi vállalat
Zalaegerszeg, Csányi-utca 27. sz.

6076. tkv. 1907 szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zalaegerszegi kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy *Pintér Ágoston* zalaegerszegi lakos végrehajtónak *Kártyás Péterné Hány Katalin* zalaegerszegi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében az árverés 43 korona 60 fillér tőkekövetelés, 16 K 20 f eddigi és 14 K 70 f jelen kérvényi költség kielégítése végett a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő a zalaegerszegi 2655 sz. tjkvben a 2693/b hszám alatt végrehajtást szenvedett tulajdonánul felvett házra 1165 K kikiáltási árban az alábbi feltételek mellett elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1907 évi november hó 14-én délelőtt 10 órakor tkvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatik.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 116 K 50 f-t, készpénzben, vagy az 1881 évi LX. tc. 48. §-a alatti árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 évi LX. tc. 170. §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-
szolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Zalaegerszeg 1907 évi július 21-én.

Dr Berczelly, kir. tszéki albiró.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Megérkeztek már teljesen az
őszi és téli ujdonságok.

Női és gyermek

felöltők,
szörmeárúk
MARTON MÁRKUSZ

Weinberger H. és Fia utóda

— url- és női divataruházába —
a megyeházzal szemben. Dr Obersohn-féle ház.

SZÉNÁSSY GYULA budapesti cég ujdonságai
minta-gyűjteménye nálam megtekinthető és ren-
delhető.

Olcsó árak.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hatyu gyógyszerár által
Majna Frankfurt.

Diszitsd otthonodat télen,
= kertedet tavasszal =
valódi Haarlemi

virághagymákkal

8 korona (holl. 4 frt) postautalvány ellenében bérmentve és vámentesen küldjük Ausztria-Magyarországon át mint évenként a mi kedvelt **Normal** kollekciókat: 30 jácintot üvegek vagy 40-et eserepek számára, vagy 50-et a kert részére, vagy pedig szobákba való kollekciókat 150 drbot 45 eserep számára, vagy 250 drból álló kertbe való kollekciót, vagy a kert és szobákba való 240 döbből álló kollekciót (mely egy szép választék jácint, tulipán, nárcisz, crocus, scilla, hóvirág stbből áll).

Gazdagon illusztrált, számos termelési utasítással ellátott főárjegyzék, mely a kollekciók részletes jegyzékét is tartalmazza, ingyen és bérmentve.

Blumenzwiebelzüchtere **„Huls ter Duin“**
(A.-G.)

Noordwijk bei Haarlem (Holland).

Új fűszer- és csemege-üzlet

az „Elefánt“-hoz

ZALAEGRSZEGEN.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy helyben, **Deutsch Ferenc ur házában**, Schütz áruházal szemben, egy a mai kor igényeinek megfelelő

fűszer-, csemege- és liszt-kereskedést nyitottunk és azt **Latzer Béla** név alatt fogjuk vezetni.

Főtörekvésünk oda irányul, hogy a tisztelt fogyasztó közönséget jó, hamisítatlan áruval és pontos kiszolgálásunkkal a legjobban kielégítsük.

Szives pártfogást kérve,

tisztelettel

LATZER BÉLA. LATZER PÁL.

HÖRVÁTH IMRE

műlakatos és fegyverműves, varrógépek, kerékpárok, vadászfegyverek, forgópisztolyok és házi csengők kereskedése az „Arany kulcs“-hoz

ZALAEGRSZEGEN.

A nagy közönség

figyelmébe ajánlom dusan felszerelt
raktáramat.

Vadászfegyverek, forgópisztolyok, új, eredeti Merkur kerékpárok, varrógépek, takaréktűzhelyek és ezekhez való mindennemű alkatrészek kaphatók.

Elvállalom kezesség mellett fegyverek szakszerű javítását, barnítását; készítek mindennemű diszműlakatos munkát, kapukat, sűrűcsokat stb.

Nagy javító műhely.

Makk Ernő

polgári- és egyenruha készítő
Zalaegerszegen.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy az őszi és téli idényre a

szövetujdonságok

nagy választékban megérkeztek.

Raktáron tartok bel- és külföldi szöveteket; készítek jutányos áron a legújabb divat szerint felöltöket, téli kabátokat és öltönyöket a leg-
rövidebb idő alatt.

Katonai ruhák.

Urasági inas és kocsis libériák minden szín- és kivitelben.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradtam

tisztelettel

MAKK ERNŐ.

Egy tanonc felvétetik.

A Pécsi
Országos

Kiállításon legmagasabb kitüntetést, díszoklevelet nyert.

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben!

Védjegy:

„Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pöttléta

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kísérőnyel, csúszl és meghűléseknel bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török 162-es** gyógyszerésznél, **Budapesten.**

Richter gyógyszerára az „Arany oroszlános“, Prágában. Elisabethstrasse 6 neu. Mindennapi asztalidés.

Bach Lajos kályhás mester.

Zalaegerszeg, Fürdő-utca,
Korányi-ház.

Van szerencsém a t. közönség
figyelmét felhívni a Zalaegerszegen
megnyitott üzletemre.

Sok évi kül és belföldi tapasztalat és gyakorlat alapján képes vagyok a szakmámba vágó munkák tekintetében minden igényt kielégíteni.

Elvállalok: új kályhák készítését a legmodernebb kivitelben; fűtő berendezések felállítását, vagy átalakítását; kályhák átrakását és javítását; takaréktűzhelyek és fűdőszoba berendezések felállítását, falburkolatok készítését stb.

Jutányos árak, pontos és gyors kiszolgálás.

Minél számosabb megrendelést kérek s üzletemet a közönség jóindulatába ajánlom.

STOCK-COGNAC MEDICINAL.

Kezesség mellett tiszta borból párolt.

Állandó vegyi ellenőrzés alatt.

CAMIS és STOCK

pároló telepe

FIUME.

Kapható gyógyszerárakban és minden elsőrangú üzletben.

Vezérképviselő:

SATTLER JÓZSEF Nagykanizsán.

Házvezetőnő.

Egy középkorú urinő, aki a háztartás minden ágában jártas, házvezetőnőnek ajánlkozik.

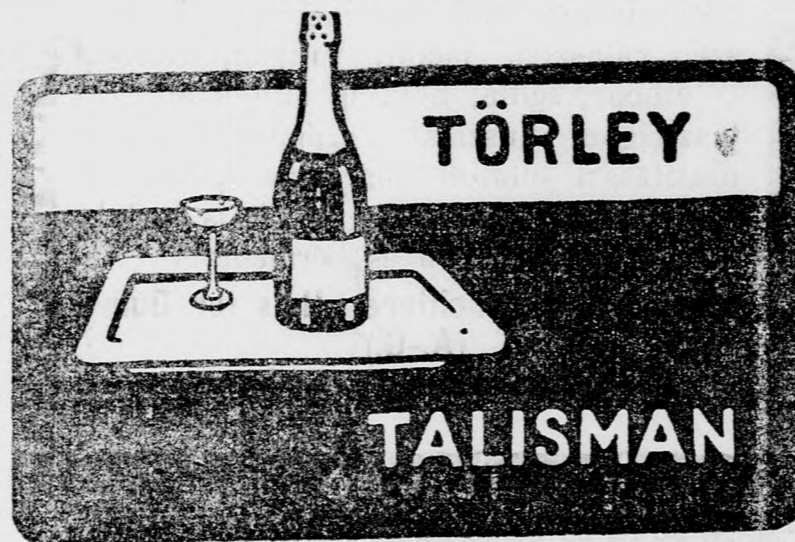
Cím a kiadóhivatalban.

Idős és ifju embereknek

ajánlatos dr Müllernek több bővített kiadásban megjelent, a **megzavart ideg** és nemi rendszerről, valamint ennek radikális gyógymódjáról írt művét okulásul elolvasni.

1 K 20 fillérnek bélyegjegyekben való beküldése ellen borítékban megküldi:

Curt Röber, Braunschweig.

Elvem: csakis jó árut tartani!

Ha fáj a lába,

akkor csakis amerikai cipőt hordjon, amelyet legnagyobb választékban és a legelfogadhatóbb árban lehet beszerezni

özv. Breszler Mórné

cipőüzletében Zalaegerszegen, Fő-utca, Horváth Miklós-féle házban, ahol nagy raktár van amerikai és magyar gyártmányú férfi, női és gyermek cipőkben és egyéb divatcikkekben.

Szolid árak!

GYOMORBETEGEKNEK,

akik meghűlés, gyomortulterhelés, élvezhetlen, nehezen emészthető, túlhideg vagy meleg eledel, vagy szabálytalan életmód folytán **gyomorbaiban, gyomorkatharusban, gyomorfájdalomban, nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban** szenvednek, a rég kipróbált jó hatású **emésztési és vértisztítószert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle növény bor.

Kitünő gyógyerejének talált növényekből jó borral vegyítve készül. Erősíti az ember gyomorszerveit anélkül, hogy gyomorhajtó szer lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és határozottan működik az egészséges vérképződésre.

Ezen bornak kellő időben való használata mellett minden jelenség, főfájás, felbőgés, gyomorégés, melyek idült gyomorbaiknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használatnál megszűnnek.

Szorulás, kólikafájdalmak, szivverés, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan megszűnik.

Halvány, aszott kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és májbetegségnek a következményei, a melyeket legbiztosabban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit számos elismerő és köszönő irat igazol.

A növény bor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszerárakban Zalaegerszegen, továbbá Zalaszentgróth, Vasvár, Körmend, Nova, Pacsa, Keszthely, Süveg, Jánosháza, Devecser, Kiscell, Muraszombat, Bellatinz, Marcali, Tapolca, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely, Csabrendek, Sárvár, Nemetújvár, Szentgothárd, Óriszentpéter, Alsólendva, Muraszerdahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nádasd, Vaspör, Szécs, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszentlászló, Boba, Középbisztrice, Pince, Páka, Ujudvar, Nagyrada, Csákány, Simontornya, Tapsony, Kéthely, Nyírad, Ajka gyógyszerárakban, illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész Osztrák-Magyar Monarchiában a gyógyszerárakban.

Utánzatoktól óvakodni kell

és csak

Ullrich Hubert-féle növ. bor

kérendő.

A zalaegerszegi gyógyszerárak 3 vagy több palack növény bort eredeti áron szállítanak az ország bármely részébe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy irodahelyiséget a nagy tőzsde mellett levő Weisz Ede-féle házba helyeztem át és ott **tűzifára, különféle kőszénre, koksza és faszénre** megrendeléseket felveszek. Törekvésem az, hogy a t. közönséget pontosan kiszolgáljam.

Kiváló tisztelettel

Weinberger H. és fia.

Törekvő emberek figyelmébe!

T. SZÜCS MIHÁLY és TÁRSA cég
Nagyváradon, fűzés fatelep 3. szám alatt.

Ajánlja új alakú és igen célszerű törvényesen védett, saját rendszerű **hornyolt, cement, tetőcserép kézi gépeit.** Cement és homok-keverékből előállítandó igen szilárd tetőcserép gyártására, mely által homokos vidéken, vagy homokos folyó közelében kevés befektetéssel nagy jövedelmet biztosító üzlet létesíthető. Nagyobb mennyiségű üzleti gyártáshoz gépeinkkel társul is elmegyünk.

Építésszek és uradalmak saját használatra is gazdaságosan gyakorolhatják, mivel a gépek hordozhatók és bárhol felállíthatók. Az üzlet megkezdésére legalkalmasabb az őszi időny. — Kérjük mielőbb érdeklődni. — Bővebb értesítést személyesen vagy levél útján fenti cégtől beszerezni sziveskedjék, hol a gyártás módja a kész cserép és az azzal eszközölt tetőfedés is megtekinthető.

Birtokot

keresek dunántúli vármegyében

500—1200 m. holdig

örökáron vagy bérbe.

Szives ajánlatokat csakis tulajdonosoktól „Dunántul“ jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbít.

A francia módszer szerint
(üvegerjedés által) előállított

„Animo” pezsgő

elismert szaktekintélyek szerint egyenrangú a legjobb francia pezsgővel

Raktár:
D. Horváth Antal
drogueriája
Zalaegerszegen.

Muraközi pezsgőgyár

— Csáktornya. —

ÓH JAJ!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

EGGER mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 korona.
Próbadoboz 50 fill.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17.

ÉLJEN!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított!

Kapható Zalaegerszegen: Hrabovszky Rezső, Kaszter Sándor, Kocsuba Emil, Sümegen: Kossa Gusztáv, Zalaszentgróton: Botfy Péter gyógyszeráraknál.

Megjelent a „Műveltség Könyvtára” ötödik kötete:

AZ ÉLŐK VILÁGA

NÖVÉNY és ÁLLATORSZÁG

== SZAKFÉRFIAK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL SZERKESZTIK: ==

Entz Géza és Mágócsy-Dietz Sándor

egyetemi tanárok.

AZ ÉLŐK VILÁGA CIMŰ KÖTET TARTALMA:

Bevezető	— — — — —	Irta Entz Géza,
A növénytan története	— — — — —	— Irta Klein Gyula.
A növényi test alaki tulajdonságai	— — — — —	— Irta Filarszky Nándor.
A növények belső szerkezete	— — — — —	— Irta Tuzson János.
A növények életfolyamatai	— — — — —	— Irta Mágócsy-Dietz S.
A növényország rendszeres áttekintése	— — — — —	— Irta Tuzson János.
Az állattan feladatai, ágazatai és története	— — — — —	— Irta Entz Géza.
Az állatok szervezete, élete és fejlődése	— — — — —	— Irta Gorka Sándor.
Az állatok rendszere	— — — — —	— Irta Soós Lajos.
Az állatfajok származása	— — — — —	— Irta Gorka Sándor.
Betűrendes név és tárgymutató.		

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA ÓRIÁSI SIKERE PÁRATLAN A MAGYAR KÖNYVPIACON. — A VÁLLALATNAK NAGY KELENDŐSÉGE LEGJOBBAN BIZONYÍTJA, HOGY A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA A MAGYAR KÖZÖNSÉG SZÜKSÉGLETÉNEK TELJESEN MEGFELEL.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA

a következő kötetekből áll:

Első sorozat. Természettudományi, technikai és társadalomtudományi ismeretek.

MEGJELENTEK! MEGJELENTEK!

- I. A technika vívmányai.
- II. Az ember.
- III. A világegyetem.
- IV. A föld.
- V. Az élők világa.

SAJTÓ ALATT! SAJTÓ ALATT!

VI. A társadalom.

Második sorozat. Irodalmi, történelmi és művészeti ismeretek.

SAJTÓ ALATT! SAJTÓ ALATT!

- I. A művészet könyve.
- II. A magyar irodalom története.
- III. Az ókor és középkor története.
- IV. Az újkor és legújabb kor története.
- V. Magyarország története.
- VI. A világirodalom története.

Egy-egy kötet ára diszesen kiállított félbőr-kötésben . . . 24 K

Egy-egy sorozat ára hat kötetben félbőr-kötésben . . . 144 K

A tizenkét kötetből álló teljes munka ára félbőr-köt. 288 K

Megrendelhető bármely hazai könyvkereskedésben havi 4 koronás részletfizetésre.

Kérjen az egyes kötetekről, vagy egész munkáról külön prospektust bármely könyvtárnál vagy a kiadó társulatnál, Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t., Budapest, Rákóczi-ut 54.

A Műveltség Könyvtárából eddig 60.000 kötet adatott el.